

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za iz-
selsvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Zastopniki naših izseljencev pri ministrskem predsedniku

Po prijaznem sprejemu pri ministrskem predsedniku generalu g. Živkoviću so bili zastopniki sprejeti od ministra za socialno politiko g. Preke — Na posvetovanjih v ministrstvu za socialno politiko je bil dosežen sporazum v vseh vprašanih socialnega zavarovanja naših rojakov v Franciji, Belgiji in Holandski, s katerimi državami se bodo skušale skleniti enake pogodbe kakor z Nemčijo

Naši dragi rojaki iz Nemčije, Francije in sosednjih držav, ki so prispeli pred dnevi na obisk v domovino, so poslali svoje zastopnike tudi v Beograd, kjer jih je v ponedeljek dopoldne sprejel ministrski predsednik general Peter Živković. Zastopstvo je vodil agilni organizator jugoslovenskih izseljencev na Westfalskem, g. Pavel Bolha, pridružil pa se jim je tudi prvi podstarešina Sokola kraljevine Jugoslavije g. Engelbert Gangl. Ministrski predsednik general Živković jih je sprejel zelo ljubeznivo ter se zanimal podrobno za razmere v jugoslovenskih izseljenskih kolonijah. Pavel Bolha je podal ministrskemu predsedniku obširno poročilo ter ga seznanil s težnjami in željami izseljencev; orisal je težkoče, s katerimi se morajo boriti v tujini. Podobno je očrtal tudi razmere, ki vladajo med našimi izseljenci v narodnostnem pogledu.

Ministrski predsednik je sprejel z največjim zadovoljstvom na znanje poročilo Bolhe, zlasti njegove podatke o prebujanju narodne zavesti med našimi izseljenci, ter izrazil svoje zadovoljstvo, da je imel priliko spoznati g. Bolho, o katerega delovanju med našimi izseljenci je slišal že mnogo lepega. Obljubil je izseljencem vso podporo vlade, ki bo poskrbela, da se z vsemi državami sklenejo podobne pogodbe kakor z Nemčijo v pogledu socialnega zavarovanja.

Razgovor se je nanašal tudi na narodnostne razmere med izseljenci. Dogovorjeno je bilo, da bo uprava Sokola kraljevine Jugoslavije poslala v vse večje izseljenske kolonije sposobne sokolske delavce, da bodo med izseljenci organizirali in v prvi dobi vodili sokolska društva, da bi se tudi na ta način še bolj poglobili stiki med izseljenci in domovino. Navzoči prvi podstarešina Sokola kraljevine Jugoslavije g. Gangl je v tem pogledu obljubil vso podporo sokolske uprave. Nadalje se bo gledalo na to, da se ustanove v jugoslovenskih izseljenskih kolonijah knjižnice in da se sploh podpira narodno-kulturno delo.

Zastopstvo se je g. ministrskemu predsedniku prisrčno zahvalilo za izkazano na-

klonjenost ter se je poslovilo od njega s trdnim prepričanjem, da se bodo zveze med našimi izseljenci v zapadni Evropi in domovino sedaj še bolj poglobile.

Popoldne je posetilo izseljensko zastopstvo ministra za socialno politiko g. Preke, kateremu je obrazložilo svoje želje in predloge glede socialnega zavarovanja in sklenitve potrebnih pogodb s Francijo, Belgijo in Holandsko. Po sprejemu pri ministru se je vršila v ministrstvu konferenca z resornimi načelniki, na kateri se je podrobno razpravljalo o teh predlogih. Dosegel se je v vseh vprašanih sporazum.

Gozdarska in lovska razstava

Kralj in kraljica na velesanju

Jesenska prireditev Ljubljanskega velesanja s posebnimi razstavami: z gozdarsko, lovsko, zdravstveno in misijonsko-narodoslovno je bila slovesno otvorjena 31. avgusta in bo trajala do 15. septembra.

Prireditve, ki je pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra, je otvoril častni predsednik gozdarske in lovske razstave, minister za gozdove in rudnike g. dr. Anton Korošec v navzočnosti zastopnika Nj. Vel. kralja divizijskega generala g. Tripkovića in ministra za trgovino in industrijo g. dr. Švrljuge, zastopnikov tujih držav in drugih zastopnikov našega javnega življenja.

Tako zanimive, pester in obsežne jesenske sejsmske prireditve Ljubljana še ni imela. Paviljoni in razstavna mesta na prostem so do zadnjega kotička napolnjeni z najrazličnejšimi razstavnimi predmeti. Zlasti lepo sta zastopani naša lesna industrija in obrt, dočim nam krasno organizirana lovska razstava jasno priča, s kakšno ljubeznijo

so jo naši lovci pripravili. V gozdarski razstavi se spoznaš z vsem, kar daje človeku gozd. Čudil se boš, kaj vse se da iz lesa napraviti. Gozdarska razstava je obenem rudarska razstava. Na otvoritveni dan so bili razstavljeni tudi lovski psi najčistejših pasem.

Prav posebnega ogleda sta vredni tudi misijonska in zdravstvena razstava. Vsemu je priložen še splošni industrijski, obrtni in trgovinski oddelek. Pridi in oglej si! Vsi dosedanjí mnogoštevilni obiskovalci se o razstavi izražajo zelo laskavo in hvalijo zlasti njeno poučno stran. Tudi veselični prostor privablja s svojimi novimi mikavnostmi obilo zabave željnega občinstva.

V ponedeljek sta Nj. Vel. kralj in kraljica s spremstvom obiskala gozdarsko in lovsko razstavo na Ljubljanskem velesanju. Na razstavi sta se mudila od enajste do ene ure in si ogledala vse z velikim zanimanjem. Nj. Vel. kralja je posebno zanimala suha roba, ki so jo razstavili naši vrli Ribničani. O razstavi se je visoka kraljevska dvojica nad vse pohvalno izrazila.

Za združno prodajo kmetijskih pridelkov

Kmet toži, da mora prodajati svoje pridelke pod pridelovalnimi stroški, uporabnik pa upravičeno izdihuje, da so domači kmetijski pridelki dragi.

Vzemimo za primer čajno maslo, ki se ga sedaj pri rabí posnemalnikov kaj dosti pridela. Kmet je zadovoljen, če dobi za eno kilo čajnega masla 30 Din. Trgovci pretlačijo maslo v svoje oblike in ga prodajo svojim odjemalcem po 60 Din za kilogram. Od 30 Din, ki jih dobi za kilogram sirovega masla, nima kmet nič dobička, dobiček bi se začel šele pri 35 dinarjih. Če bi kmet prodajal maslo naravnost uporabniku, bi lahko stržil 40 Din za kilogram in bi imel dobiček od svojega dela. Na trgu v mestih se to tudi zgodi ter sta zadovoljna kmet in meščan.

Nizkih cen kmetijskih pridelkov pri kmetu so krivi v prvi vrsti previsoki dobički posredovalca trgovine, ki se pri nas kar ne more odvaditi medvojnih visokih dobičkov.

Od trgovine previsoko navite cene kmetijskim pridelkom imajo pa še drugo škodo. Ker so

cene domačih kmetijskih pridelkov v trgovini visoke, skušajo številni uporabniki kupovati najcenejše blago. Zato gleda trgovina na to, da kupi tudi takega blaga, pa čeprav to dosti zaostaja v dobroti za domačim blagom.

Za primer navedem krompir. Ker je bil domač, žlahtni krompir zaradi čezmernih dobičkov trgovine odjemalcem predrag, so poiskali trgovci cenejši slavonski krompir in ga prodajali nekaj ceneje od domačega. Ker odjemalci niso zmogli umetno zvišanih cen našemu krompirju, so pač jedli slabšega slavonskega, da je bil le cenejši. Tako se je zgodilo, da je pri nas jedla živina najboljši jedilni krompir, nekmetje pa so uživali krmilni slavonski krompir.

Zato tudi nikakor ni resnična trditev, ki smo jo nedavno čitali, češ, da je ostal našim kmetom krompir letos pomladi zato, ker ga niso hoteli pod pridelovalnimi stroški, 100 Din za metrski stot prodati, temveč jim je ostal le zaradi tega ker je trgovina na vsak način hotela priti do svojega velikega dobička in je nakupila dovolj

cenenega slavonskega krompirja, ki ga je odajala ceneje kakor domačega.

Pa bo rekel kdo: Kaj nam pomaga vse to jadikovanje, ko je tako usojeno, da moraš prodati trgovcu, če hočeš sploh unovčiti pridelke. Doslej je pač bila taka navada. Vendar pa je odpomoč tukaj prav lahka. Poglejte po drugih naprednejših državah, pa boste videli, da imajo v vsakem mestu kmetije svoje zadrugne vnovčevalnice,

ki prodajajo uporabnikom kmetijske pridelke naravnost brez vsakega posredovalca. Prodajna cena je navadno v sredi med ceno, ki jo trgovina plača kmetu za pridelek, in ceno, ki jo zahteva trgovec od uporabnika. Pri čaju in maslu n. pr. dobi kmet 30 Din za kilogram, trgovec ga proda za 60 Din kilogram. Pri zadrugi kmetijski prodajalni pa bi stal kilogram 45 Din in bi bila zadovoljna pridelovalec kmet in uporabnik meščan.

ne kaže zdraviti po neki tuji učenosti, temveč moramo poiskati vzroke te narodove bolezni in jih z železno voljo skušati odstraniti. Treba pa je vzajemne pomoči vsega naroda, tudi meščana in delavca, da kmet ozdravi, saj pomeni smrt kmeta propast vsega naroda.

S kakšnim veseljem in ponosom gleda naš kmet zoreč sad domače češnje ob kresu. Pravi praznik je v hiši, ko prinese oče otrokom prvi klobuk zrelega sladkega sadu. Pa so prišli neko poletno nedeljo na obisk bratovi otroci iz mesta ter se mi je kar milo storilo, ko sem videl, da jih kar nič ne miče rdeči sad. »Kaj vam ni zanje?« sem jih začuden vprašal. »Smo se jih že naveličali, saj jih jemo že ves mesec«, so odgovorili otroci.

Pa sem se res spomnil, da so pisali časopisi, da so se prodajale že na koncu maja tuje češnje na trgu po 40 Din za kilo. Otrokom so jih nudili šopek štirih češenj po 1 Din. Pozneje jih je bilo vsak dan več na trgu, celo iz daljne Bosne so jih pripeljali cele vagone in so bile vsak dan bolj poceni. Ko so pa prišle domače hrustovke na trg, je bila cena že tako nizka, da je dobil kmet komaj plačano pot. Kvečjemu za vkuhanje se jih je znebil po 2 Din za kilogram. Ista pesem je pri slivah, breskvah in pri drugem sadju. Tudi za prodajo ne le za letino sadja je pri nas, žal, resničen kmetijski izred: »Vsa letina gre za češnjami«.

Pa pogledimo druge pridelke! Krompir, droben ko jareččina jajčka kupuje meščan na trgu že takrat, ko naš kmečki krompir še niti ne cveti, po 16 Din za kilogram; ko ga pa kmet postavi doraslega in dozorelega na trg, je padla cena že na 50 par za kilogram.

Tujci in prekupeci žanjejo mastne dobičke, kmet pa leze opeharjen za svoj celoletni trud vedno globlje in globlje v krizo. Meščan, delavec in prekupec so krivi propadanja našega kmetijstva, ker so se odtujili od naše rodne grude in nočejo čakati, da pride zor na naše pridelke, temveč kupujejo za drag denar tuje pridelke. Težki milijoni romajo po nepotrebnem iz same razbrzdanosti iz dežele, milijoni za katere je

Žaloigra v mestu Radgoni leta 1917.

V svetovni vojni je bil 97. avstrijski pehotni polk (tržaški), kolikor ga ni padlo na Ruskem, nastanjen v mestu Radgoni. Ker se je po daljšem odmoru njegova četa, okrog 260 mož, uprla povelju iti drugič na Rusko, jo je dalo vojno oblastvo v vojašnici graškega polka zajeti in gnati v Hodoličeve hleve. Med eskorto so vojniki neustrašeno peli: »Jugoslavija mati, nemoj tugoovati...« Bili so to sami zavedni Primorci in Istrani. Polna dva meseca so jetniki trpeli v teh hlevih, kjer so morali ležati na gnoju. Vojno oblastvo je sklenilo četo desetkovati, to je vsakega desetega vojaka ustreliti, kar je končno znižalo na osem najzavednejših vojakov.

Ko so gnali obojence med gostim špalirjem Radgončanov skozi mesto na morišče, so peli: »Oj z bogom mamca, z bogom oče!« Tu se je več žensk tako daleč izpozabilo, da so se iz množice zaganjale proti njim ter pljuvale in kričale nanje: »Nieder mit den windischen Hunden!« (Proč s slovenskimi psi!) Na morišču so jim zavezali oči. Najpogumnejši med njimi, junaški

Ukovič, si je strgal zavezo raz čelo ter zaklical junaško: »Na mene streljajte brez zaveze! Naj živi Jugoslavija!«

Ko bomo v nedeljo 7. t. m. hodili ob mejni Muri in gledali kakih 100 korakov oddaljeno mesto Radgono, naj posvetijo naše duše v tihiem žalovanju junakom, mučenikom svoje obžalovanje, a srce naše naj zagori z največjim plamenom za Jugoslavijo, ki so nam jo oni pomagali ustvariti ter so za njo žrtvovali svoje življenje.

Prijave za izlet v Gornjo Radgono za nedeljo 7. t. m. sprejema pisarna Narodne obrambe v Mariboru in v Narodnem domu vsak dan od 18. do 20. ure. Sedeži v omnibusu po 45 Din tja in nazaj. Stojišča so izključena, ker ovirajo izletnikom razgled. V tovornih avtih za osebo po 35 Din. Vsak dan vozeči avto v Radgono in nazaj stane 90 Din. Ne odlagajte na zadnji dan! Takrat ni več mogoče dobiti niti omnibusa niti avta. Plačnikom vnaprej bodo sedeži zagotovljeni. Odhod iz Maribora izpred Narodnega doma točno ob 12. uri, prihod v Gornjo Radgono ob 14. uri.

Več časti domačim pridelkom

Ko stikajo razni strokovnjaki našega kmetijstva za vzroki propadanja našega kmeta, gledajo kaj radi z očmi drugih držav in priporočajo zdravila, ki so jih našli tuji strokovnjaki. Zaradi tega pogosto vidimo, da so vsa taka nasvetovana pota k ozdravljenju našega kmetijstva puhle besede. Dobro se spominjam besed nekdanjega vranskega zdravnika Gregorja, od katerega je hotela

zvedeti bolna žena, ali ji bodo pomagala predpisana zdravila. Gregor se je nasmehnil: »Lani sem zdravil z istim zdravilom za isto boleznijo obolelega krojača in čevljarja. Krojač je ozdravel, čevljar je pa umrl.«

Pri vsakem zdravljenju je treba poznati dobro baš vzrok bolezni in naravo bolnika. Tudi najhujše bolezni našega naroda, propadanje kmeta,

M. Silvester:

Na potih usode

(Dalje.)

Storil je kakor mu je velela starka in jel korakati v smeri, ki mu jo je kazala konica palice. Starka se je nalašč ustavila komaj 20 korakov od malega hrička, kajti računala je s tem, da mora izgubiti palico ravnotežje, kakor hitro stori valpet prvi korak na nekoliko vzvišeno brežino. To se je tudi zgodilo. Ko je videla, da je zdrknila palica na tla in kako jo je nato valpet porinil v mehka tla, se je obrnila in komaj slišno smuknila v bližnjo goščavo. Komaj trenutek na to je že čula glasno hudovanje valpeta, ki je iskal z očmi starko, da jo napravi za vedno molčečo. Starka pa je že prispela na bližnji holm in od tamkaj opazovala valpeta, kako je opotekaje še lomastil sem ter tja, zavihatel z rokama po zraku, nato se pa zvalil na tla. Tolkel je še nekaj časa okrog sebe z rokama in nogama, nato se pa popolnoma umiril. Šele sedaj je segla starka v žep, prinesla iz njega koščeno piščalko in zabrlizgala, da se je čul žvižg piščalke daleč na okrog. Že se je tudi pojavil poleg omotenega trupla stari guslar. Prijela sta šibko telo valpeta za roki ter ga odvlekla v goščavo.

Nadaljnje delo je bilo sicer za oba starca naporno, vendar pa dokaj hitro opravljeno. Ovila sta omamljeno truplo v odejo in ta povitek stlačila v večjo vrečo. Naložila sta čudni tovor na mezga in jela tirati žival po grapi navzgor in preko brd po stranskih potih na Ječmenišče.

Ogibala sta se sicer ljudi kolikor sta se le mogla, vendar nista mogla preprečiti, da bi semtertja ne naletela na kakega človeka. Če ju je pa kdo vprašal, kaj prenašata, sta odgovorila, da

sta natovorila na mezga svojo borno prtlijo ter da gresta gostovat na Ječmenišče. Dospevši do jarka Sočice, se je poslovila starka od svojega prijatelja ter mu želela srečno pot.

Od tega jarka ni več daleč na Ječmenišče. Dobro uro pozneje je že klical stari guslar vrtarja, da odpre vrata.

Seveda so obstopili prebivalci ječmeniškega gradu starega guslarja ki je bil pri njih zelo priljubljen. Kako so se pa začudili, ko je starček izmotal iz ovoja navidezno mrtvo truplo suhljatega možička.

»Pa kaj si nam to prinesel, stari čiča?« so ga vpraševali kar vprek.

Starec se je nasmehnil, nato pa dejal: »Bratje, ta človek je velik junak. Mnogo hrabrih dečkov se je kosalo z našim pokojnim hetmanom, a nihče ga ni zmogel. Edino temu grbcu se je posrečilo, da je premagal našega junaka, pa ne v junaškem in viteškem boju, temveč zahrbtno v trenutku, ko se je boril z onim prokletim mačžarskim tiranom, ki ravna s svojimi ljudmi slabše kakor krvoločni Turek. Tega človeka obtožujem zavratnega umora našega hetmana.«

»Pa kdo ti je to povedal? Kje imaš priče, da se je v resnici vse tako zgodilo? Pa če bi bilo to tudi resnica, kako naj kaznujemo mrtveca?« so vpraševali zopet Ječmeniščanje.

»Kdo mi je vse to povedal, je zaenkrat postranska stvar. Ko se bo enkrat to grbasto človeče zbudilo, vam bo vse samo povedalo, kakor hitro mu pokažete klešče in stiskalnico za prste. Grbec ni mrtev, temveč samo omamljen.«

Še je bilo treba pojasniti nekatere podrobnosti, nakar so nataknil grbastemu oskrbniku okove na roki in nogi ter ga vtaknili v temnico.

Po skoro dvanajsturni nezavesti se je prebudil valpet s težko glavo in začuden zrl na-

okrog, kje se prav za prav nahaja. Ko je začutil na rokah in nogah okove, se mu je jelo nekaj sanjati o starki, ki mu je hotela pokazati zaklad. Ugrabljen je bil, toda kako in kaj se je z njim zgodilo, o tem ni imel nikakega pojma. Sklenil je, da ostane popolnoma miren, da prevari s tem stražnika, da se nahaja še v omotici; poleg tega pridobi pa na času, kajti Taky ga bo gotovo pustil iskati vsepovsod in ni izključeno, da ga še pravočasno osvobodi iz krempljev te zadrage. Niti na misel mu ni prišlo, da bi se nahajal kot ujetnik na Ječmenišču, temveč je domneval, da so ga ugrabili uporni kmetje, ki so imeli na njega posebno piko, zlasti pa tisti zloglasni kmečki puntar Gubec.

Skozi lino je prihajalo v ječo le malo svetlobe, ki je le za silo razsvetlila ozek prostor, kjer se je nahajal hetmanov morilec.

Ležal je na tleh še vedno nepremično, samo da bi ne napravile verige in okovi kakega nepotrebne šuma. A vendar ni opazil, kako zre nanj sokolje oko stražnika, ki ga je opazoval skozi malo lino v vratih. Stražnik je videl, kako premiče jetnik glavo in si prizadeva utajiti vsako rožljanje. To je sporočil seveda takoj začasnemu poveljniku, ki je naročil, naj takoj privedejo jetnika na dvorišče. Pa so imeli z grbcem še poseben posel, kajti omedlevico je znal markirati še tako mojstrsko, kakor najboljši glumač. Ko so ga položili na dvoriščno tla, je velel poveljnik dvem možem, naj prineso klešče za stiskanje prstov. To je zadostovalo. Zajčja nprav se je takoj zbudila v zahrbtni karikaturi; nenadoma je odprl oči in strmeč zrl v veliko število Uskokov, ki so ga obdajali.

Z glasnim krotom so pozdravili to naglo zbujenje od mrtvih.

opeharjena naša rodna gruda in njen upravitelj naš kmet.

Vemo, kaj porečejo meščani. «Za naše slabotne otroke nam je, da dobijo čimprej na pomlad iz sadja in zelenjave dragocenih vitaminov, ki jih tudi nam tako primanjkuje. Zdravje je pač neprecenljiva vrednota.» Tako se izgovarjate. Napačno so vas poučili pismouki o skrivnostih vitaminov. Za zdravega človeka je več kot dovolj vitaminov, ki so za razvoj in zdravje človeka res nujno potrebni, v običajni mešani hrani. Za bolnika, posebno za rahitične otroke, pa imamo na vitaminih silno bogata zdravila, ki jih uživajo bolniki v malih količinah, ker bi jim velike količine zelenjave in sadja le še bolj pokvarile tek.

Glede tuje zelenjave, sadja in drugih zgodnjih pridelkov pa ve danes že ves svet, da so taki v zor prisiljeni pridelki silno revni na vitaminih in drugih hranilih. Kaj ne veste, da češnje, breskev in drugo sadje potrgajo še napol zrelo ali celo zeleno, da se med potjo v temi pomeji, ker bi zrelo ne preneslo daljnega prevoza. Vitamine, ki so le ujeti solnčni žarki, ujamejo le v solncu zoreče rumene in rdeče celice rastlin, zato je zgodnje, v zor prisiljeno tuje sadje, ki ga kupujete za drag denar po trgih, podobno pozlačenemu nakitu, ki je brez vrednosti in služi le za igračo deci. Nezrel droben krompir kupujete po 16 Din za kilogram, toda ste pri vsej svoji prosvetljenosti nespametnejši od kmeta, ki oteplje vse do julija star krompir, ne zato, ker se mu škoda zdi kopati novega, temveč ker ve, da je nezrel krompir škodljiv. Vas po kopsilu zavija po črevih, pa ne veste, da je kriv vaše bolezni edinole nezreli krompir.

Mnogo bi še lahko navedli takih primerov, ko ima ne le kmet škodo zaradi uvoza prisilno v zor pognanih sadov, temveč trpita nepotrebno tudi odjemalcev žep in zdravje. Da ni so te besede prazne marnje, imamo dovolj vzgledov že iz davnih časov. Rimski narod je propadel edinole zaradi tega, ker ni znal več ceniti pridelkov rodne grude in je rajši uvažal tuje sadove ter se hranil z njimi. Človek je pa tako povezan z naravo in njenimi pridelki, da mu že tuj zrak in tuja voda ne koristita, kaj šele tudi sadovi, iz katerih

se zida stavba našega telesa. Kakor je božja zapoved «Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel» temelj duševne sreče, tako je spoštovanje

in uvaževanje domače grude in njenih sadov temelj narodnega blagostanja in zdravilo za krizo kmetovanja.

K.

Vprašanje montafonske živine

Od predsednika zadruga «Jugomontafon» gospoda Jurkovića iz Radvanja pri Mariboru smo prejeli naslednji članek:

Pod gornjim naslovom je izšel v «Jutru» članek, v katerem naj v interesu čitateljev popravim nekatere netočnosti.

O montafonski živini je izšel v «Poljoprivrednem Glasniku» (št. 13 z dne 1. julija 1929.) obširen strokovnjaški članek izpod peresa našega odličnega strokovnjaka dr. vet. Franca Vebleta.

To plemo zadovoljuje v vsakem pogledu. Predvsem izvrstno je za produkcijo mleka, ker daje povprečno 3500 kg zelo dobrega mleka po komadu v enem letu (vsebina masti znaša 3,8 %). Montafonska govedina je dobra za meso in za rejo. Meso je sicer nekoliko grobo, vsekakor pa srednjedobro, medtem ko zasluži v klasifikaciji mlečne produkcije brez dvoma: prvovrstno. Montafonsko plemo je sicer manj dobro za vprego, a niti tukaj ne zaostaja preveč za drugim.

Montafonci so v Sloveniji, in to se mora posebno poudarjati, odločno prilagojeni na podnebje in jaz dvomim, da se je pisec omenjenega članka strokovnjaško bavil s tem vprašanjem. Ne vem, kako je prišel do zaključka, da to plemo pri nas podlega jetiki.

O jetiki krāv imamo obsežno literaturo priznanih strokovnjakov, ki so vsi enega mišlje-

nja: da je potrebno dati naši živini zdravih in naravnih pogojev življenja, jo po pameti hraniti z dobro in zdravo krmo, pa bo vsaka nevarnost obolenja onemogočena.

Ali ni tuberkuloza razširjena med našim prebivalstvom v Jugoslaviji baš v najzdravejših krajih? Seveda le pri revnih, nezadostno hranjenih in zdravstveno nepoučenih ljudeh, ki žive povrhu še v nezdravih stanovanjih. Prav isti razlogi veljajo za živino. Kdor je samo enkrat pogledal v hlev nekaterih naših kmetov, ta ve in razume, da vlada v takem temnem hlevu, kjer živina živetari v nečistosti, strašna tuberkuloza. Kdaj se zrači tak hlev, kdaj se čisti ta živina, kdaj pride iz hleva? Seveda so tudi častne izjeme, toda trdim, da je tuberkuloza pri naši živini razširjena največ tam, kjer živino rejci polagajo premalo paznje na zdravstvene predpise in krmljenje.

S čim je dokazana tuberkuloznost baš montafonske pasme in ne drugih? Ali ima pisec omenjenega članka dokaze, da pasma, katero on priporoča, ni tuberkulozna? Nestrokovnjaško je trditi, da je pasma tuberkulozna. Treba je, da se govori o tuberkulozi posameznih živali.

Meni je čreda g. Pollaka iz St. Petra v Savinjski dolini dobro znana in vem, da se pri njem že leta in leta vrši stalno diagnostično cepljenje

Grbec je takoj začel javkati in prositi, a ko ni to tudi nič zaleгло, se je spustil v grožnje, češ, Tahy se bo za vse krvavo maščeval. Zdajci je pa stopil pred njega Niko Milič in mu velel:

«Stavil ti bom nekatera vprašanja, na katera moraš točno in resnično odgovarjati. Če bom videl, da se lažeš, te bom dal mučiti. Torej! Ali si ti zahrbtno umoril našega hetmana ali ne? Govori!»

Molk. Samo prsa jetnika deluje krčevito; usta so stisnjena, a oči se mu vrte kakor blazniku.

«Noče govoriti! Halo dečki, dajte mu stiskalke na prste obeh rok in jih dobro privijte!»

Komaj je čutil valpet mrzlo železo na rokah, je zarjul kakor ranjena zver. Hotel je izmakniti prste iz spon, toda dečki so razumeli svoj posel in začeli privijati vijake, ki so se pogrezali v meso prstov. Ko je začela kapljati kri izpod spon, je valpet zavpil:

«Pustite me! Imejte usmiljenje z menoj! Jaz sem samo branil življenje svojega gospodarja.»

«Tahy je vitez in ni rabil pomoči takega zajca, kakor si ti, razumeš! Ti si napadel hetmana od zadaj z bodalom,» mu je velel Milič.

«Hetman je hotel ubiti mojega gospodarja in jaz sem ga... Oh, ali ste ljudje ali zverine? Nehajte, vse vam povem.» Obraz jetnika je bil podplut s krvjo, telo se mu je zvijalo od silnih bofesti.

«Torej dobro! Dečki, odvijte spono! Toda rečem ti že naprej, da imam zate pripravljeno posebno muko, ako se boš hotel delati lepega z zavitimi odgovori.»

Grbasti Madžar je uvidel, da je zanj najbolje, ako prizna vse, ker si bo s tem olajšal muke. Povedal je vse, kaj se je govorilo in nato dogodilo med hetmanom in Tahyjem, nakar je trdil,

da je le priskočil na pomoč svojemu gospodarju, katerega bi hetman gotovo ubil. Opisal je tudi, kako je tovoril mrtvo telo na Gorjance in kako je opozoril Uskoke na mrtveca, katerega je odložil na gričku.

Zbrani Uskoki so začudeno prisluškovali besedam madžarskega valpta. Stopili so nato v stražnico k posvetovanju. Posvetovanja se je udeležil tudi stari guslar, ki je zbranim predlagal, naj se osveta prepusti mladini in naj naredijo z grbcem, karkoli hočejo. Sklicali so na gradu navzoče dečke v starosti od 12 do 16 let ter jim izročili valpta, da storijo nad njim sedmo in se osvetijo za storjeno zahrbtnost, pri čemer so pa poudarili, da si ne marajo mazati rok s tako propalico.

Dečkom so se zalesketale oči. Doslej so se vadili v rabi orožja samo na ta način, da so metali kopja in suvali s sulicami v figure iz cunj ali pa streljali v lesene tarče. Danes pa so dobili v roke tarčo, nad katero se bodo povsem drugače znosili. Zvezali so grbca za roki in nogi, se oborožili, nato pa pograbil valpta in ga vlekli k samotni bukvi, ki rasla sredi male planote pod hribom trdnjave. Grbec je tolkel z rokami in brcal z nogami, kolikor so mu dopuščale vezi, kajti zavedel se je, da so otroci dostikrat krvoločnejši kakor odrasli ljudje. Srca mladine hitro vzplamte za dobro in slabo, a podvržena je dostikrat le bolj sirovim nagnenjem, ako jih ne neguje in plemeniti večča roka plemenitega človeka. Tudi tu se je, žal, videlo baš to, kar bi od mladine ne pričakovali.

Ko so dospeli dečki s svojim jetnikom do drevesa, so ga obesili za roki s pomočjo vrvi na spodnjo vejo bukve, tako da se je zibal sem in tja. Nato so se pa postavili pred svojo žrtev, jo zasramovali z besedami, mu pljuvali v obraz ter

ga začeli končno zbadati z bodali. Šele ko so ga usmrtili, so se spogledali s krvjo oškropljeni dečki. Sedaj se je oglašil v njih prsih neki glas, ki jih je obdal s studom nad delom, ki so ga pravkar izvršili. Brez besed so se razšli drug za drugim z zavestjo, da so pravkar počeli nekaj gnusnega. Oglašila se je vest, tista čudna sila, ki deluje v vsakem človeku z večjo ali manjšo silo.

Dečki so hiteli k studencu, da si operejo krvavo orožje in s krvjo oškropljene roke in obraz, da bi s tem zabrisali pot svoji vesti, ki se je v njih oglašala.

Ko so pa opravili to delo, so čuli iz skalovja nad Pagansko jamo glas, ki jim je hrešče velel, da so se dobro osvetili in da se je duša hetmana radovala, ko so zbadali grbca. Spričo tega skrivnostnega glasu se jih je polastila še strahopetnost, da so pričeli divjati na vso sapo proti trdnjavi. Šele za trdnjavskim ozidjem so si opomogli.

Želja po osveti nad graščakom Tahyjem se pa uskoškim prebivalcem na Ječmenišču ni uresničila, ker se je Tahy začel spričo množecih se sovražnikov ogibati ljudi ter odšel za nekaj časa na svoja propadajoča madžarska posestva. Ščasoma se je pa tudi ohladila uskoška želja po osveti.

IV.

Po junaških činih, ki jih je dosegel Herbart Turjaški na bosanskih telh, ga je imenoval cesar Turjaški na bosanskih telh, ga je imenoval cesar za vladarjevega namestnika v tej pokrajini; nekaj let nato pa je bil imenovan še za vrhovnega poveljnika vseh oboroženih sil na tako zvani turški granici. Herbart Turjaški je znal visoko ceniti divje junaštvo Uskokov, katerim se ni moglo nič postaviti po robu, kadar so se naha-

proti tuberkulozi in da je njegova čreda spoznana vsako leto za zdravo. Gospod pisec bi moral pogledati enkrat tja, da se prepriča, da je tako. Vabim ga, naj pride v moj hlev. Dokazal mu bom z uradnimi izpričevali za vsak posamezni komad živine, da so montafonske živali brez tuberkuloze.

Pisec omenjenega članka bi storil bolje, ako bi priporočal živinorejcem več higiene (zdravstva) v hlevu, več čistosti pri molžnji, diagnostično cepljenje pri vseh rasah in še mnogo drugega. Težko je trditi, da je kaka čreda zdrava, ako se ni cepila. Cepite vsi, pa bomo videli!

Kar se tiče debelo tiskane pripombe, da se v zadnji številki «Kmetovalca» povzdiguje bogata mlečnost ene same montafonke zadržnika «Jugomontafona» g. Pollaka, ki da daje po oskrbnikovih zapiskih 42 litrov mleka na dan, je treba, da se to popravi in ugotovi, da to niso oskrbnikovi zapiski, temveč uradno ugotovljeni podatki kontrolnega uradnika Zveze, pred katerim se vrši kontrolna molžnja. V tem hlevu je znašala povprečna letna molžnja po vsaki kravi v minulem koledarskem letu 4490 kg mleka (ali 123 kg po kravi na dan), v mojem hlevu 4346 kg (ali 119 kg po kravi na dan).

Zadruga «Jugomontafon» je ustanovljena, da izpolni veliko praznino v živinorejskem razvoju v Jugoslaviji. Treba je, da uvede matično knjigo, rodovnik, kontrolno molžnjo, ona mora pritiskati na izobrazbo hlevnega osebja, na prirejanje razstav in podobno. Ustanovitev te zadruge je pozdravilo naše ministrstvo za kmetijstvo in pozdravili so jo vsi uradni krogi kot ustanovitev, ki bo na združni podlagi mnogo doprinesla k razvoju naše živinoreje.

Na veliki razstavi domače razplodne živine v Zagrebu 13. in 14. septembra t. l. bo sodelovala živina naših zadrugarjev s 50 prvovrstnimi glavami. Vabim pisca, naj si to pasmo ogleda, ako se noče odzvati mojemu vljudnemu vabilu, da naj poseti moj hlev in se tam prepriča o svojih neosnovanih trditvah.

Priporočajte in širite „Domovino“!

Jali na bojnem polju. Po smrti hetmana Delsimoviča si je zbral za hetmana, oziroma kapetana že omenjenega Lovra Petričevića iz Žumberka, ki je prej opravljal ta posel samo začasno. Na ječmeniški trdnjavi se je pa nahajal samo njegov podpoveljnik Milič, ki je bil odvisen zaradi preureditve vsega brambnega sistema od kapetana Petričevića.

In prav tedaj, ko so si vse nanovo preuredili, so bili junaki s Turjaškim vred obsojeni na počivanje, ker je sklenil cesar s Turki premirje. Poveljniki na granici so prejeli stroj ukaz cesarja, da ne smejo nikakor prekoračiti granice. Toda Turjačan in njegovi oprodje so poznali Turke bolje nego sam cesar in so si bili takoj v svesti, da Turek ne bo držal besede, akoprav je položil prisego pri bradi Mohameda.

Ta zavest jim je bila le v korist, zakaj gorje bi jim bilo, ako bi se zazibali v neoprezen mir.

Napad je sledil napadu na granici, toda visok ukaz jim je velel, da se smejo samo braniti, ne pa napadati verolomnega sovraga. Ko so uvideli Turki, da se nimajo bati protinapadov, so postajali drznejši. Tako ustvarjen položaj je postal za branilce zelo mučen. Baron Turjaški je pošiljal z granice poročila za poročilom vladarju ter mu opisoval težaven položaj, v katerem se je nahajal s svojimi četami, in prosil, da se prekliče dano povelje, ker se Turek ne drži sklenjenega premirja.

Končno se pa je vladar vendar odločil in dal sklicati veljake in vodilne može iz slovenskih dežel k posvetovanju v Bruck na Muri. Tudi baron Turjaški je hitel v Bruck, kjer je očrtal vladarju in zbranim težaven položaj. Toda vladarju, ki mu je bilo na tem, da se drži dane besede, se ni mudilo z zaključkom posvetovanja, še manj pa z izdajo pozitivnega odloka. Vedel je,

V Trstu se je pričel

veleizdajniški proces proti 87 Slovincem,

ki se morajo zagovarjati pred izrednim fašističnim sodiščem zaradi najrazličnejših obtožb. Italijanski državni pravdnik jih obtožuje, da so hoteli s silo odtrgati Julijsko Benečijo od Italije ter izvojevati z nasilnimi sredstvi osamosvojitve Slovencev pod Italijo. Ker je bilo število obtožencev le preveliko za enkratno razpravo, je bilo naknadno sklenjeno, da se bo vršila

zaenkrat razprava samo proti 8 obtožencem,

ki so obtoženi, da so organizirali in sodelovali pri bombnem napadu na uredništvo tržaškega fašističnega lista «Popolo di Trieste». Za sedem od teh obtožencev zahteva državni pravdnik smrtno kazen. Obravnava se bo vršila ves teden ter so k nji pripuščeni samo fašistični novinarji. Zagovorniki so bili uradno postavljeni in imenovani šele v poslednjem hipu.

V Budimpešti so se vršile 1. septembra

ogromne demonstracije delavstva

zaradi brezbriznosti vlade v vprašanju omiljenja brezposelnosti. Na Madžarskem je namreč brez posla nad pol milijona delavcev. Vlada, sestavljena večinoma iz bogatih plemenitašev, ki ne vedo, kaj se pravi stradati, se za usodo teh brezposelnih delavcev prav nič ne briga. Zaradi tega so sklenili socialisti prirediti velika zborovanja v Budimpešti in opozoriti z njimi vlado in ves svet na obupen položaj madžarskega delavstva. Vlada pa je kratko in malo prepovedala ta zborovanja ter poslala nad delavce.

policijo ki je razgnala demonstrante.

Bilo je nad 200 oseb več ali manj ranjenih, nekaj ubitih in okoli pol tisoča aretiranih. Med delavstvom vlada proti vladi največje ogorčenje in ni izključeno, da bodo kmalu nastali novi še hujši nemiri.

Na Poljskem je

pričel maršal Pilsudski z odločno roko krotiti večinsko opozicijo

da trpi zaradi pogostih vpadov ljudstvo, ki se je nahajalo še pod okriljem njegove vlade. A to ljudstvo, ki je krvavelo in dajalo Turkom najkrvoločnejše janičarje, je bilo slovensko. Ko bi bili naseljenci na tej grudi ljudje germanskega pokolenja, morda bi se mu bolj mudilo s svojimi ukrepi. Ljudstvo, ki je ljubilo to zemljo, se ni umaknilo in je molče klonilo tilnik pred tolikimi šibami, ki so padale od vseh strani po njegovih plečeh.

Še med zborovanjem v Brucku je dospela Turjačanu vest, da so napadli granico bosanski begi s svojimi četami. Ko je pa zvedel, da načeluje vsej vojski krvoločni Ferhabeg iz Banjaluke, ni imel v Brucku nobenega obstanka več. Brez odloga je zajahal svojega vranca in jezdil na vso moč, da čimprej dospe na ogroženo granico.

Že četrty dan po odhodu iz Brucka ga najdemo ob Kolpi, odkoder je razposlal na vse poveljnike čet povelja k zbiranju vojske pri Budačkem gradu. Pa usoda je hotela drugače. Oddaljenost raztresenih čet in slaba pota so bila velika zapreka, da se ni mogla zbrati vsa armada ob določenem času pri Budačkem.

Tudi kapetan Lovro Petričević in njegov podpoveljnik Milič z Ječmenišča sta sprejela nalog po brzem selu k pohodu na Budačko. Po kresih, ki so že pred več kakor enim tednom goreli po vseh klančih Hrvatske in Kranjske, so bili opozorjeni na pretečo nevarnost. Zvedeli so tudi, da se pomiče ogromna turška sila pod poveljstvom Ferhabega preko Hrvatskega Primorja proti Kolpi. V naglici so spravili v trdnjavo, kar se je sploh spraviti dalo, odvedli govedo in drobnico v gosto šumo in dali tudi ženam, stankam in starcem zavetje v gradu.

Politični pregled

v mednarodni skupščini. Po dolgotrajnih obetih pa se je odločil za poslednji korak ter je razpustil skupščino in razpisal nove volitve za 16. november. Kaj bo storil v času med izvolitvijo nove zbornice in sedanjim razpustom, še ni znano. Iz njegove okolice je čuti glasove, da misli po odredbenem potu uveljaviti

ново ustavo,

ki bo znatno omejila delokrog poslancev ter dala večja pooblastila predsedniku republike in predsedniku vlade pri izvrševanju državnih poslov. Ni še tudi gotovo, ali bo nova narodna skupščina izvoljena že na podlagi določenih nove ustave ali stare. Če se bodo vršile volitve še po starih določbah, potem ni izključeno, da bo dobila večino zopet opozicija.

V Argentini so bili na pragu revolucije

ter so vladale zadnje dni v glavnem mestu Buenos Airesu razmere kakor v kakem obleganem vojnem taborišču. Med Argentinci je namreč zavladalo veliko nerazpoloženje proti predsedniku republike Irigoyenu, ki je imel pri vladanju precej svojevrstne nazore in bil kljub republikanski ustavi in zajemčeni demokraciji zelo neprikrit diktator. S tem niso bili zadovoljni demokratski krogi, ki so se jim pridružili v poslednjem času tudi gospodarski, ker trpi Argentina na hudi gospodarski krizi. Priključili so se jim tudi brezposelni delavci in pričeli prirejati krvave demonstracije.

V Buenos Airesu je bila napovedana cela vrsta stavk,

ki jih vlada ni mogla udušiti zaradi nezanesljive vojske. Končno se je predsednik Irigoyen odločil, da rajši prostovoljno odstopi, kakor pa da bi doživel usodo, ki je doletela predsednika republike Peru, ki je bil za precej slične grehe, kakor jih je imel on na vesti, postavljen pred izredno vojaško sodišče. Odrkel se je predsedstvu in ga izročil predsedniku Martinezu.

Ko je dospel sel Petričevića iz Žumberka, jih je že našel pripravljene. V naglem pohodu so dospeli v Žumberk, kjer so jih že čakali njih sosednji uskoški tovariši. Po kratkem počitku so se podali zopet na pot in hiteli dalje, akoprav je legla že noč na naravo. Komaj se je pa zdanilo že so čuli iz daljave zamolkle topovske strele, kar je značilo, da je bitka že v polnem teku. To jih je še boj podžgalo, da so pospešili svoje korake. Še dobri dve uri hoda, pa so se že približali bojišču. Kapetan Petričević je z naglim pogledom premetril ves bojni položaj in se vrgel nato na sovražnikovo desno krilo s tako silo, da so se jeli Turki mahoma umikati. Morda bi se obupen položaj bitke s tem mahom dokaj izboljšal, toda središče in levo krilo sta bila že skoro docela zrahljana. Ko so se pa spustili maloštevilni borci središča v beg, je omahnilo tudi levo krilo. Zdajci je ostal kapetan Petričević skoro sam s svojimi dečki na bojišču. Oklepa Turkov, ki so se navalili nanj od vseh stran, se ni mogel več rešiti, zato je zarjul z divjim glasom: «Dečki po njih! Zmagati moramo!» Znana je bila bramba in neustrašenost Uskokov, toda tu so delali naravnost čudeže. Tolkli in sekali so kakor besni; kakor divja vihra so metali ob tla pobite Turke. Toda tudi njih številna četa se je jela čimdalje bolj redčiti, dokler ni ostalo od skoro 800 mož še komaj nekaj nad stotino večinoma že ranjenih in za boj manj sposobnih borcev. Umakniti so se hoteli nazaj, toda obroč je bil sklenjen, sovraga pa je bilo še nešteta množica. Da si rešijo morda še golo življenje, jim ni preostajalo drugega kot predati se na milost in nemilost sovragu.

Bitka pri Budačkem gradu je bila usodepolna. V tem boju s Turki je padel junaški baron Turjaški ter so mrtvemu odsekali glavo.

‘Dalje prihodnjič.)

DOPISI

BOŠTANJ OB SAVI. Dne 6. t. m. bo običajni vsakoletni živinski in kramarski sejem na Topolovcu pri Boštanju. Kupci in prodajalci, posebno še iz sosednje Štajerske, vljudo vabljeni. Enako bo 8. t. m. na Mali Šmaren, veliki romarski shod. Romarji, posebno pa izletniki, pridite ta dan v obilnem številu na prijazni Topolovec!

DORNAVA. Tukajšnje društvo za postavitev spomenika v vojni padlim vojakom proslavi dne 7. t. m. desetletnico svojega obstoja in odkritja spomenika vojakom iz občine Pocinje. To društvo je eno prvih v ptujskem srezu, ki je postavilo na prostem spomenik padlim vojakom. Zbralo si je v ta namen v sredi vasi zemljišče, ki je bilo popolnoma zamočvirjeno. Tja sta se stekali deževnica in gnojica, ki je v poletni vročini povzročala silen smrad, in na tem, prej zapuščenem občinskem zemljišču je društvo uredilo primeren vrt, na katerem je pred desetimi leti postavilo spomenik. S tem lepim činom je društvo olepšalo našo vas. Na predvečer slavlja, 6. t. m., bo društvo v spomin na padle vojaške razsvetlilo vrt s spomenikom s številnimi svečami in lampijoni, tukajšnji cerkveni pevski zbor bo zapel žalostinko »Oj Doberdob, slovenskih fantov grob«, nakar bo godba ob zaključku zaigrala narodno himno. V nedeljo 7. t. m. se bo vršila velika društvena veselica s srečolovom, trgatvijo grozdja itd. v gostilni g. Orga v Dornavi. Vstopnine ni. Čisti dobiček je namenjen zgradbi nove ograje okrog spomeniškega vrta. Zato naj se nikomur ne smili dinarček, ki ga bo dal društvu. Vsakdo, ki se še spominja onih groznih dni svetovne vojne, ki je pokončala naše dobre sinove, bo gotovo prihitel na našo jubilejno prireditev v Dornavo.

ZAGORJE OB SAVI. Zagorjani so predzadnji torek in sredo sprejeli naše rojake, ki so prišli iz Francije in Nemčije. Obakrat se je zbralo na postaji mnogo občinstva, da sprejme svoje znance in sorodnike, ki si v tujini služijo kruh. Marsikateri, ki že dolgo časa ni obiskal svoje domovine, je spričo velike izpremembe kraja kar

ostrmel. Med drugimi je po dolgih 42 letih prišel domov kotredeški rojak Miha Drnovšek obiskat svoje nečake.

ŽIRI. Sokol v Žireh priredi v nedeljo, 7. t. m., ob 15. uri na svojem letnem telovadišču javni nastop s sodelovanjem oddelka vojakov. Po končani telovadbi, bo velika narodna veselica in ples s sodelovanjem društvenega salonskega orkestra. Ker je čisti dobiček namenjen za kritje stroškov novega odra, pričakujemo, da nas posetijo bratska društva v čim večjem številu. Prireditel bo ob vsakem vremenu.

POLJANE. (S m r t n a k o s a.) Preteklo sredo, 27. avgusta ze umrl v visoki starosti 82 let g. Jože Mrak na Volči pri Poljanah Na dan godu pokojnega dr. Tavčarja, katerega zvest pristaš je bil za njegovega življenja, je bil pokopan. Pokojnik, bivši večji posestnik in znani gostilničar na Volči, je bil, dokler je spadala davčna občina Podobeno z vasjo Volčo pod občino Javorje, večkratni in mnogoletni župan. Bil je dobričina starega kova, kakršnih je vedno manj med nami. V svojem naprednem prepričanju je bil neomahljiv. To je pokazal pri vsaki priliki. Bil je tudi zvest naročnik naprednih listov. Z njim lega v grob eden redkih mož stare poštene garde. Možu, značaju in poštenjaku, naj bodo posvečene te vrstice v »Domovini« v njegov spomin!

DOBOVA. V nedeljo dne 24. avgusta, se je vršila v Dobovi sijajno uspela sokolska prireditev. Brežiško Sokolsko društvo v zvezi z ostalimi posavskimi društvi je priredilo tu telovadni nastop, ki je nad vse lepo uspel. Že z dopoldanskimi vlaki so prihajali gostje iz raznih krajev Posavja. Večina sester in bratov pa je prišla z vlakom ob 15. uri. Dobovčani so jih pristrčno sprejeli na kolodvoru. Nato se je razvil spreved v spremstvu ločke godbe na veselični prostor, kjer je navzoče pozdravil br. starosta Pečnik. S toplimi besedami se mu je zahvalil starosta brežiškega Sokola in obenem zastopnik zagrebške župe br. dr. Zdolšek. Njegov govor je napravil na vse navzoče globok vtis in je bil sprejet z navdušenjem. Pohvalno moramo omeniti telovadni nastop. Prireditvi so prisostvovali v velikem številu domačini in s tem pokazali, kako

cenijo sokolsko delo. Po telovadbi se je razvila na veseličnem prostoru, domača neprisliljena zabava. Obisk je bil nad vse hvale vreden. Najlepša hvala našemu agilnemu okrožnemu načelniku br. Holyju, ki je dal s svojim odločnim nastopom največ pobude za to prireditel.

ČREŠNJEVEC. Nedavno so si na pobudo naprednih Črešnjevecanov gospodov Kapuna, Visočnika in Laha nabavili vrli kmečki fantje glasbene instrumente (pihala) in pričeli pridno vežbati. Pred nekaj dnevi so prvič nastopili na neki domači slavnosti. Slovenjebistriški izletniki se niso mogli dovolj načuditi naglemu napredku, ki jamči godbi na nadaljnji obstoj. Če bodo delali v započeti smeri, jim uspeh ne izostane.

RAČNA. V soboto dne 30. avgusta, je zgorel tu blizu neki vojaški osebni avto, ker se je vnel bencin. Skozi Račno je vozil še dobro. Škoda je precejšnja. — Zidovje prezidane ljudske šole je že pod streho, vendar se pouk še ne bo pričel redno, ker je dela skoro še za mesec dni. Poleg tega so pa z delom prekinili za nekaj časa, tako da se bo pričel pouk še le novembra.

KONJICE. (S m r t n a k o s a.) V starosti 71 let je umrl v Tepanju pri Konjicah upokojeni paznik mariborske moške kaznilnice g. Ogrizek Jos., hišni posestnik. Bolehal je komaj nekoliko dni. Naj v miru počiva! Preostalih naše sožalje!

LJUTOMER. Na naši Glasbeni šoli bo vpisovanje na Mali Šmaren, 8. t. m., v glasbeni sobi od 8. do 12. ure dopoldne. Poučevali bodo v tekočem šolskem letu klavir, gosli, čelo, klarinet, flavto, mladinsko petje in teorijo. Podrobnosti so razvidne na deski.

GORNJA LENDAVALA (Prekmurje). Dne 7. t. m. bo dalo naše gasilno društvo blagosloviti podobno sv. Florijana. Po svečanosti priredi veliko vrtno veselico v prostorih gostilne g. Maršika.

STRAZIŠČE PRI PREVALJAH. Sveti Kozma in Damjan iz Brinjeve gore se zahvaljujeva vsem, ki so nama darovali za novi zvon, in Vas vabiva, da bi v obilnem številu spremljali zvon dne 7. t. m. Bog povrni!

GOČOVA PRI SV. LENARTU. (Matijažu Krambergeju † v spomin.) Matjaža ni več med nami. Povedli smo te na njivo božjo,

Soteščan:

Vdovčkovi cekini

Saljiva povest iz pred vojne dobe.

»Iz službe me je zapodila,« je pretiraval njebešede in njegovo dozdaj blede lice je zaplalo v ognju neizrekljive togote. »Ha, pojdem, Helena, pojdem! A maščeval se bom; vsa občina bo zvedela, odkod so bili cekini, ki so onesrečili preprosto Vdovko, zapravljivega Muca in druge Golčane.

»Vrata so mi odprta — prav si govorila, Helena, se je nazadnje nekoliko pomiril. «Že grem, prevzetnica, že grem! Župana bi moral sicer počakati zaradi obračuna, toda izplačam se lahko sam...» Spomnil se je društvene blagajne, katero je maščevalno izpraznil; nato je odhitel v svojo sobico, nahajajočo se v prvem nadstropju, da se pripravi za odhod.

Zaprašeni kovčeg, ki ga je izvlekel izpod postelje, je napolnil z obleko in perilom — ednim imetjem poleg palice in dežnika, ki ju je moral seveda pustiti zunaj.

Dovršivši svoje delo, si je zapalil dišečo smotko ter se je naslonil na okno. Posloviti se je hotel od Golice, čez katero je imel od tukaj prijeten razgled. Kolikokrat se je kratkočasil na tem mestu z mislijo v srcu, da gleda skozi okno svojega novega doma, kot prihodnji župan in Vdovčkov — bogati zet.

Žgoči žarki poletnega solnca so se pričeli hladiti; v vasi je zadisalo po senu, ki so ga s travnikov vozili pod kozolce. Tupatam se je zakadilo iz dimnika, sprva polagoma, zatem gosteje in močneje: gospodinje so pripravljale večerjo.

Po prašni cesti se je kadilo za vozom, na katerem je mogočno sedel mož z visokim klo-

bukom, oblečen v suknjo iz tanke črne tkanine. Kimal je na desno in levo, kajti vaščani so zijali za vozom ter ga na razne načine pozdravljali.

Vdovček se je vrnil iz mesta točno, kakor je bil naročil. Urno se je na dvorišču spustil z voza in tajnik se je umaknil od okna, še vedno v negotovosti, kdo je ta našemljeni mož. Po obrazu je bil sicer podoben županu, toda takega klobuka še ni nosila njegova glava in obilni trebušček mu je moral biti popolnoma tuj. Tedaj je voznik poklical hlapca — oblastno in zapovedujoče —, vedenje je bilo županovo in glas je bil njegov.

Zelo se mu je moralo muditi, kajti z velikimi koraki je premeril dvorišče in že so se odprla vrata v pisarno; šele potem je pogledal v gostilno in ker ni bilo pivcev, je počasi odšel po stopnicah v prvo nadstropje.

V vratih županove spalnice je bilo vdelano okence, jajčje velikosti. Tu sem se je priplazil tajnik, opazovat v kakšnem razpoloženju se je Vdovček vrnil iz mesta.

Najprej je na mizo odložil ključ od svojega predala iz pisarne; zatem je slekel suknjo, odpel si je telovnik in srajco, pod katero je tičala, skrbno poravnana in od znoja premočena — praznja rjuha in mehka blazinicca — njegov umetni trebuh. Takšen je Vdovček hodil v mesto zaradi večjega ugleda in veljave, ki jo je pri uradnikih denarnih zavodov tako občutno potreboval.

Pričelo se je večeriti. Tajnik je pograbil kovčeg in palico, stisnil je pod pazduho dežnik ter se je s tihiimi koraki spustil po stopnicah. Nihče ga ni opazil: Helena je kuhala večerjo, Vdovček pa je pospravljajal predmete, ki so mu tvorili zalite prsi in široki hrbet, skratka — umetni život,

Tajnik je za ovinkom izginil med hišami, ki so mu zakrile županovo poslopje. Tukaj se je zamislil, kako naj maščuje svoj odhod. Vdovčka sicer ni sovražil; ker pa se mu je zamerila Helena, mora osvetiti tudi njega. Razkrinkati ga hoče pred sosedi, da ga spoznajo ter jenjajo častiti. Njegove slave mora biti konec.

Toda vsakemu ni maral razkrivati županovih razmer. Iskal je ljudi, ki nimajo ljubezni do bližnjega, ki ne znajo molčati in govore le o slabostih in napakah. Mazelju, goliškemu godcu ni odrekal teh lastnosti in k njemu se je tudi napotil.

»Servus, prijatelj!« ga je pozdravil po svojih znani navadi.

»Sluga, sluga! Pa s kovčegom in dežnikom?« je Mazelj plašno zazijal.

»Da da, s celim imetjem. Prišel sem se posloviti.«

»Odhašaš? Za vedno? In tako nenadoma, o didl!«

»Za vedno. Kaj hočem... Helena me ne ljubl. Odklonila me je — trdo in odločno. Zato odhajam, in z menoj gre čast županove hiše...«

»Tako, tako? Seveda, čast in slava; bil si spreten delavec, izvrsten pisar. Kaka izguba za župana, kak udarec!«

»In še kaj drugega, da veš! Županovi igri se bliža konec. Skoraj bo doigrano zadnje dejanje in sto ustnic se bo razgibalo v grajo in žvižg...«

»O didl!«

»Poslušaj! Župan tiči v dolgovih, njegovi upniki so denarni zavodi. Glavnice ne vrača, obesti ne plačuje; že prihajajo terjatve, pozivi, opomin... Skoraj se bo oglašil boben...«

»Boben? Neverjetno! Ni mogoče! O didl, dihl.«

»Verjemi, če hočeš. Res je vsa stvar še tajna, a zato nič manj resnična. Našel sem tozadevna

kjer boš užival miren počitek, katerega nisi poznal v življenju, ker so bile preveč skrbne tvoje roke, preveč dobro tvoje srce. Saj so prihajali k tebi sosedje, katerim si bil dober svetovalec v njihovih potrebah, saj so prihajali k tebi siromaki, ki si jim rad pomagal v težkih urah. Mnogi so prihajali k tebi, dragi Matijaž, in vsem si pomagal in jih učil trpeti, delati in ljubiti našo domačo grudo. Bodi ti lahka domača zemlja, preostanlim pa naše iskreno sožalje!

SV. MARTIN NA POHORJU. (Smrt na kosa.) Dne 20. avgusta je tukaj po dolgi mučni bolezni umrla posestnica g. Marija Furmanova rojena Kapunova, hči veleposestnika g. Žigarta iz Bojnine, v najlepši dobi svojega življenja, stara komaj 24 let. Kako je bila pokojnica priljubljena, je pokazal njen pogreb, ki ga je vodil župnik g. Sinko Franc. Pogreba se je udeležila ogromna množica občinstva iz Šmartna, Maribora, Slovenske Bistrice in Poljskave. Pred hišo žalosti se je poslovil od pokojnice trgovec g. Leopold Varša. Dragi pokojnici ohranimo blag spomin! Žalujemo naše sožalje!

PLEŠIVCA PRI RAJHENBURGU. Pri nas se je nedavno hotela obesiti žena nekega posestnika, toda mož je preprečil njeno nakano. Zenska je udana pijači, pa se ji je gotovo trenutno omračil um. — Pred kratkim je ustrelil divjega merjasa lovec Vincenc Škoberne iz Bohorja. Zver je tehtala 198 kg.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli volji 9 do 9-50, poldebili volji 7 do 7-75, plemenski volji 6 do 7-25, biki za klanje 7 do 8, klavne krave debele 6-75 do 7-50, plemenske krave 5-50 do 6, krave za klobasarje 4-25 do 5, molzne krave 5-25 do 6-50, breje krave 5-50 do 6, mlada živina 6-50 do 9 dinarjev. Mesne cene so bile naslednje: volovsko meso I. vrste 18 do 20, II. vrste 16 do 18, meso od bikov, krav, telic 10 do 14, telečje meso

I. vrste 25 do 35, II. vrste 16 do 22, svinjsko meso sveže 15 do 28 dinarjev za kilogram.

HMELJ. Kupčija na domačem in inozemskih tržiščih slaba. V Savinjski dolini plačujejo hmelj po 6 do 8 Din za kilogram. V Zalcu na Češkoslovaškem plačujejo prvovrstno blago po 16 do 17 Din, vendar žateški hmeljarji zadržujejo blago, ker niso zadovoljni s temi cenami, zlasti ker je že ugotovljeno, da bo letošnji svetovni pridelek komaj kril potrebo pivovarn. Skoro gotovo je, da bi bile cene letos boljše, če ne bi imele pivovarne še od lanskega leta velikih zalog.

ŽITO. Cene pšenici na inozemskih tržiščih popuščajo. Na ljubljanski blagovni borzi so ponujali 1. t. m. (postavljeno na slovensko postajo, za 100 kg): pšenično, baško po 227-50 do 240 dinarjev, turšičico, baško po 185 do 187-50 dinarjev, oves, baranjski, po 210 do 215 Din.

Sejmi

7. septembra: Topolovec, Zagradec, Cven, Tišina.

9. septembra: Gradec pri Črnomlju, Lukovica pri Kamniku, Velike Lašče, Buševa vas, Šmarjeta, Šmartno pri Litiji, Vrh pri Logatecu, Vojnik, Sv. Jurij pod Taborom, Spodnja Poljskava, Breg pri Ptuj.

10. septembra: Puconci.

11. septembra: Brezovo.

12. septembra: Črmošnjice, Loka pri Zusmu.

13. septembra: Dobova.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah za:

1 dolar okrog 56 Din;

v devizah za:

100 avstrijskih šilingov 795-22 do 798-22 Din;

100 nemških mark 1344-25 do 1375-25 Din;

100 madžarskih pengov 987-16 do 990-16 Din;

100 italijanskih lir 294 do 296 Din;

1 dolar 56-15 do 56-35;

100 francoskih frankov 220-73 do 222-73 Din;

100 češkoslovaških kron 166-84 do 167-64 Din.

Kratke vesti

— **Plemenski sejem in premovanje pinegav-ske govedi v Ormožu.** Zveza selekcijskih društev za pinegavsko govedo v Ormožu, v kateri so včlanjena društva v Središču, Ormožu, pri Sv. Lenartu in Sv. Marjeti, priredi s podporo banske uprave v Ljubljani 19. septembra ob 8. uri dopoldne na sejmišču v Ormožu premiranje rodovniške govede pinegavske pasme za svoje člane. Istočasno s premiranjem bo tudi plemenski sejem za mlado živino v starosti od 6 do 24 mesecev. Podrobna pojasnila so na razpolago pri zvezi.

DOMAČE NOVOSTI

OPOZORILO NAROČNIKOM! Današnji številki so priložene položnice. Kdor izmed naročnikov jo je dobil, ta je za letos na naročnini še dolžnik. Naj smatra vsakdo za svojo častno dolžnost, da naročnino po položnici takoj poravnata. S položnicami ima uprava precejšnje stroške in delo, zato naj je nihče ne zavrže, niti naj je ne odloži za pozneje, marveč porabi naj jo za takojšnje plačilo, da ga ne bo uprava ponovno terjala. Naročnina je malenkostna in pri dobri volji jo lahko vsakdo pogreši.

Je pa še nekaj hujših dolžnikov, ki imajo zaostanke še iz prejšnjega leta. Tem bo morala uprava ustaviti časopis, ako bo ta njen oklic ostal brezuspešen.

Uprava «Domovine».

* **Kralj in kraljica v Poljanski dolini.** V nedeljo popoldne sta se pripeljala v Poljansko dolino Njuni Veličanstvi kralj in kraljica, ki so ju Poljanci navdušeno pozdravljali. V Zireh se je visokima potnikoma pripetila mala neprilika. Zavozila sta na levo proti Novi vasi in Račevi, kjer sta morala obrniti, ker je bil cilj njunega potovanja Logatec, kamor pa vodi cesta po desni dolini od Zirov. Nato sta se odpeljala navdušeno pozdravljena od Zirovcev, po pravi cesti na Logatec, Vrhniko in Ljubljano nazaj na Bled.

pisma in Vdovček se vozi v mesto, kjer prosi in pogovarja...

«Tukaj se ujema; vprav nočoj se je vrnil v fraku in cilindru... O didl!»

«In z umetnim trebuhom... Ko se je slačil, je odložil blazino — svoj umetni trebuh — ter odvil rjuho, ki mu je ovijala prsi in hrbet.»

«Toliko obleke in v takšni vročini? O didl, huda pokora!»

«Se je bo že naveličal. Dolgovi bodo vklonili tudi Heleno; priča boš ponižanju in sramoti, ki jo bosta doživela. Jaz odhajam...»

«Kam, prijatelj?»

«Po svetu za srečo — sicer pa popolnoma v neznanost smer... Župan mi dolguje še nekaj plače, katero obrnite v društvene namene. Torej zbogom, videla se ne bova več!»

Prijatelja sta se poslovila in tajnik Kitar je izgubil v zvezdno noč. Po vasi so vriskali fantje, katerim se je mimogrede poslovil, utemeljeval svoj odhod.

Pot ga je vodila ob žuboreči Poljšči do vzhodja gore Sv. Marjete, kjer je naletel na Jamarja in Florinčka, katerima je opisal svoj in Vdovčkov položaj.

Na Selih so ob cesti prepevali fantje; tudi ti so ga obstopili in Kitar jim je z jasno barvo nallikal ugašajočo zvezdo goliškega župana.

Priprave za vrtno veselico so bile končane in Mazelj je raznašal vabila, tiskana na lepem papirju in naslovljena na svoje in županove prijatelje. Tega opravila se godec ni nikoli branil; saj so mu donajala postranskega zaslužka in preživel se je brez posebnega truda nekaj dni.

Skrivnost o županovih dolgovih, ki jo je slišal ust odhajajočega tajnika, ga je spremljala od

hiše do hiše, iz vasi do vasi. Kako rad bi bil o tem komu kaj znil, če že ne glasno, vsaj potihoma med štirimi očmi. Toda zaklel se je — županu na ljubo — da ta novica ne pojde preko njega med ljudi. Bal se je posledic, če se izpozabl ter prelomi besedo, kajti Vdovček bi ga znal tožiti in zahvaliti ga bo moral, ako se zadovolji s preklicom v časopisih ali pred cerkvijo.

Prestrašil pa se je, ko je raznašajoč vabila, naletel na opazke o županovem cilindru, njegovem umetnem trebuhu in še o marsičem kar je namigavalo na županove dolgove ter njegova pota okrog različnih uradov. To se ni le govorilo na Golic, pripovedovalo se je tudi po Selu in na gori Sv. Marjete so krožile enake govorice. Kamor je prišel, povsod so ga obsuli z vprašanji in Mazelj se je branil z obema rokama, da ničesar ne ve. Nazadnje pa se je le izpozabil ter je nekaj povedal, kar je takoj preklical s trditvijo, da ni resnica in ni, o didl.

Zanimanje za veselico je rastlo svojo pot. Pevci so se vežbali v petju, plesalci v stopicanju po taktu, in Mazelj je popravljaj harmoniko, čije meh je zašil z dreto in zakapal s smolo. Pri Vdovčku so se zbirale natakarike, vaške krasotice, ki so si spletale in kodrale lase; iz kuhinje pa je dišalo po kuhanih, ocvrtih in pečeni dobrotah tega sveta.

Pust in čemeran je sedel Vdovček v pisarni. Izvohal je, da je nekdo v njegovi odsotnosti pogledal v «skrivnostni predalček», kar ga je jezilo tembolj, ker jo je tajnik tako nenadoma pobrisal. Rahlo je pokaral Heleno, ko ga je tožila vsled predrznosti — da se je prenačil, česar ji zamerljivi Kitar ne bo tako hitro pozabil. Ni mu bilo za oplenjeno društveno blagajno, katero je napolnil z lastnim denarjem, ampak skrb za ugled in veljavo ga je pritiskala k tlom. Kakšno razočar-

ranje bo nastalo v občini, ako je tajnik komu le namignil o vsebini njegovge predala. In to še posebno sedaj, ko bodo razpisane nove občinske volitve! Kdo bo li hotel voliti župana, kateremu žuga gospodarski polom? — Divje je preklinjal svojo pozabljivost in trenutek, ko je pustil v predalu ključek, preden se je odpeljal z doma.

Vtis, ki ga je napravilo razkritje Vdovčkovega premoženja, so znali Goličani sicer prikrivati, toda bistrovidni župan je zapazil vsako, le količ-kaj sumljivo znamenje in hudo se mu je zameril vsak, kdor ga ni pozdravil ter pogledal v oči. Karati seveda zaraditega ni maral nikogar, zato se je raje ogibal tujcev in domačinov, da jim vzame priložnost obiranja in nepotrebnega govoričenja. Odtegnil se jim je v samoto, pisarna mu je postala najljubše mesto.

Po drevju na Vdovčkovem vrtu so vihrale zastave ter oznanjale pričetek veselice. Mazlju je bilo poverjeno sprejemanje gostov; nerodno se jim je priklanjal ter jih je vodil na odkazane prostore. Obenem je moral vzdrževati red, pobirati vstopnino in prostovoljne darove ter odganjati otroke, ki so na sveh koncih in krajih silili med povabljenе.

Pa še drugim opravilom se je posvetil postrežljivi Mazelj. Moškim je obešal klobuke; zdaj je moral komu popraviti ovratnik ali kravato in pokrtačil suknjič; gospodičnam pa spravljati solčnike, posojati ogledalo, deliti bonbončke in drugo sladkarijo.

Pripenjanje šopkov mu je delalo največjo preglavico. Moški mu sicer niso napravljali sitnosti, toda ženske, te so mu navijale uro. Zdaj je bil kateri šopek premajhen, drugi zopet prevelik, v tem je manjkalo nagelja, v drugem rožmarina, ta je bil premalo duhteč, drugi je zopet razširjal premočen vonj. Vrtnice so bile med nežnim spo-

* Knezoškoč dr. Rožman na Dolenjskem. Te dni je posetil Novo mesto ljubljanski knezoškoč g. dr. Rožman. Na kolodvoru ga je pričakovala duhovščina z novomeškim proštom g. Čerinom na čelu. Knezoškoču v pozdrav so zvonili zvonovi novomeških cerkva. Naslednjega dne se je podal g. knezoškoč v šmihelski samostan.

* Cesta proti slapu Savice bo zaprta od 9. septembra naprej. Ker se bodo gradili novi betonski mostovi na cesti od grabna Jereka proti slapu Savice v Bohinju, bo ta cesta za vsak vozni in avtomobilski promet zaprta od 9. septembra dalje do preklica. Otvoritev rednega prometa na tej cesti bo pravočasno objavljena.

* Proti ljudskim padarjem. Ministrstvo za narodno zdravje in socialno politiko je vsem bankim upravam izdalo razpis, naj se po sreskih načelnikih ter sreskih in občinskih zdravnikih store najstrožji ukrepi proti ljudskim padarjem ali mazačem. Ta razpis je posledica širjenja mazaštva med ljudstvom, kateremu so izpostavljeni lahkoverni bolniki. Banskim upravam je naročeno, da ob koncu vsakega četrtletja predložijo ministrstvu redna poročila o storjenih ukrepih in njihovih uspehih.

* Nov župnik v Radomljah. Pred mesecem je umrl župnik g. Šiška, ki je pastiroval v Radomljah leto dni. Veličasten pogreb je pokazal, kako je bil pokojnik priljubljen in čislán. Dne 21. avgusta je pa bil instaliran nov župnik, upokojeni kurat mornarice g. Sedej, kateremu so občani napravili lep sprejem. Novodošli g. župnik je velik prijatelj petja in priznan glasbenik.

* Državni zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani se ukine in njegovi posli preidejo v pristojnost banske uprave Dravske banovine.

* Hmelj v Savinjski dolini obran. Pretekli teden je bilo v Savinjski dolini zaključeno obiranje hmelja. Obiravke so se vrnile zopet domov. Žal le, da so cene hmelju letos zopet slabe; gibljejo se le okrog šest dinarjev za kilogram. Treba bo še nadalje skrbeti hmeljske nasade.

* Vojaštvo bo dobivalo za zajtrk mleko. Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico v Dravljah je poslalo na ministrstvo za vojsko prošnjo, v kateri je naglašalo, da se je v nekaterih državah

vedlo mleko kot vojaška hrana, in obenem prosilo, naj se tudi v naši državi iz zdravstvenih in gospodarskih razlogov uvedlo mleko kot vojaška hrana namestu črne kave. Na to svojo vlogo je dobilo društvo po nalogu ministrstva od komande dravske divizijske bolasti obvestilo, da je minister vojske in mornarice poslal omenjeno prošnjo tej komandi s priporočilom, da se po možnosti nabavlja za zajtrk vojakom potrebno mleko za razpoložljive prihranke pri vojaški hrani. Ta komanda je izdala podrejenim komandam tozadevne naloge, da po potrebi nabavljajo za zajtrk vojakom mleko. Kupujejo pa naj mleko v prvi vrsti od producentov in od mlekarских zadrug.

* Higijenska razstava. V okviru velesejmske prireditve od 31. avgusta do 15. septembra priredi Državni higijenski zavod v Ljubljani, drugi del znamenite higijenske razstave. «Človek, mati, dete», katere prvi del je vzbudil že ob jubilejnim ljubljanskem velesejmu toliko zanimanja in občudovanja. Poleg te razstave bo prireditev obsegala še šumarstvo in lovstvo, gozdno industrijo in obrt, pohoštvo, misijonarstvo, radio ter industrijo in obrt vobče. Polovična železniška vožnja dovoljena. Legitimacija stane 30 Din ter se dobi pri vseh večjih denarnih zavodih, v biljetarnah «Putnika», strokovnih organizacijah in blagajnah večjih železniških postaj dravske banovine.

* Rimski grob v Ljubljani. Na stavbišču zavarovalnice «Dunav» na Aleksandrovi cesti so delavci pred dnevi našli pri kopanju temeljev na precej veliko skalno ploščo, ki je niso mogli dvigniti, zaradi česar so jo razbili. Šele, ko so posamezne dele izkopali, so videli, da gre najbrž za nagrobno spominsko ploščo, ki izvira iz rimskih časov, kakor se da to presojati iz vklesanega napisu.

* Slovenski fantje, služeči pri 20. artiljerijskem polku v Zaječarju (Srbija) se imamo prav dobro in pošiljamo srčne pozdrave vsem bralcem in bralkam «Domovine», posebno fantom in dekletom, ki so nam dala šopke za spomin: Franc Bezcljak (Rakek), Ignac Nagode (Rovte pri Logatcu), Jože Musar (Avšiče pri Podnartu), Jože Benčina (Ravne pri Novi vasi), Ciril Albreht (Zirovski vrh pri Zireh), Jože Zakrajšek, Rudolf

Mede, Alojz Slabe (Vrhnika), Ivan Švigel (Vrhnika), Dušan Humar (Podbrezje) in Izidor Pirnat (Moravče).

* Prva motorna brizgalna na Krškem polju. Mlado in delavno gasilno društvo v Velikem Podlogu pri Krškem je začelo posnemati druga na predna društva in si je nabavilo motorno brizgalno, katere svečana blagoslovitev bo v nedeljo 7. septembra ob 10. uri. Popoldne bo velika gasilska vaja z novo brizgalno. S posebnim zadovoljstvom moramo beležiti silen napredek komaj dveletnega društva. To je obenem prva motorna brizgalna na Krškem polju. Vabljeni!

* Dva starodavna grobova. Na stavbišču tkalninske tovarne Jugo-Bruna v Kranju so delavci našli na grobove iz časa naseljevanja narodov v gorenjski ravnini. O najdbi je ravnatelj tovarne g. inž. Vojo Knop obvestil ravnateljstvo Narodnega muzeja v Ljubljani, kateremu je obenem osebno izročil doslej najdene predmete. Najdena sta bila dva groba z ohranjenima okostnjakoma. V enem izmed grobov se je poleg okostnjaka našel še glinast lonček, katerega je pa udarec krampa razbil, dalje majhen nož, suličasta konica ter zaponka nekega opasača. Pri okostnjaku drugega groba se je našel lepo ohranjen prstan, ki sliči docela staroslovanskim prstanom iz Mengša. Iz najdbenih okolišnosti bi bilo domnevati, da grobova nista iz istega časa.

* Smrtna nesreča železničarja. Te dni se je pripetila v severnem koncu tezenskega kolodvora pri premikališču huda nesreča, ki je zahtevala življenje 34letnega premikača Jurija Verdelaka, stanujočega v Pobrežju. Jurij Verdelak je pri premikanju železniških vozov po nesrečnem naključju padel vznok na tračnice. V naslednjem trenutku sta privozila po tirih dva železniška voza, ki sta onesvečenemu Verdelaku odtrgala obe nogi in levo roko. Uslužbenec na tezenskem kolodvoru, ki so prispeli na mesto nesreče, se je nudila pretresljiva slika: Verdelak je bil že izdihnil, strahotno razmesarjen in obtočen po vsem telesu, da so ga jedva spoznali. Za smrtno ponesrečenim žaluje mlada vdova z enim nedoraslim otrokom. Vest o strašni nesreči je vzbudila v Mariboru sočutje z usodo smrtno ponesrečenega

lom naglo razpečane; samo ena si je izbrala belih rož ter jih je pripela na prsi.

«Hohoho,» so se smejali fantje pri mizi, določeni za pevce, «Marička je nadelala beli šopek; ta pa ta!»

«Zakaj pa ne?» je zardelo nališpano dekle. «Ako se druge ponašajo z rdečimi, zakaj bi se jaz sramovala belega...?»

«Časi so minuli, Marička...» se ji je približal dovtipen fant.

«Seveda, leta tečejo, pa nič ne rečejo...»

«Rečejo, Marička. Pravijo, da nisi vredna belih rož...»

«To praviš ti...»

«In vsak, kdor te pozna, Marička!» To izrekši, je pomignil pevcem, ki so, kakor pripravljeni zapeli:

«Oj, preljubi moj Francelj,

daj mi nazaj moj krancelj!

Daj mi, o daj mi moj krancelj nazaj...»

Marička je prebledela in osramočena je zapustila veselico.

Fant pa ni miroval. Ob mizi pod košato jablano se je zdehalo gospodični z rdečim šopkom, nad katero se je obregnil.

«Gospodična,» se je hotel dotakniti njenega šopka, «ta ne cveti na pravem vrtu.»

«Kako da ne?» mu je prestregla desnico.

«Vi ljubite samoto, gospodična — zato se vam ne podajo rdeče rože...»

«Pa jih ljubim vendarle...»

«Samotarki pristojajo bele...»

«Ljubim tudi bele...»

«Dvema gospodoma ne morete služiti gospodična.»

«Ne služim niti enemu. Sicer pa pravih gospodov ni na Golici.»

«Niti pravih gospodičen. Slamnik nosi tudi pastarica...»

«Vi me žalite...»

«In vi ste žalili mene.» —

«Prišli ste me izzivat,» je vstala gospodična ter se je navzočim priklonila v znamenje, da odhaja.

Mazelj jo je spremil nekoliko korakov, da ji vrne solnčnik, ki mu ga je dala shraniti. Drug za drugim sta stopila v lopico — začasno oblačilnico — kamor se je bil v godčevi odsotnosti vtihotapil «Flotko», županov psiček, v želji po nemotenosti, prosti zabavi s predmeti, ki jih je vlačil sem in tja. Pravkar se je lotil pisanega solnčnika — last navzoče gospodične — poskušajoč njegovo trpežnost z bodečimi kremplji in ostrimi zobmi.

«Moj solnčnik! Jej, jej,» je viknila s tankim jokavim glasom.

«Ta prekvata zver!» je iztrgal Mazelj solnčnik igrajočemu psičku ter ga izročil gospodični. «Pa saj ni vedel, gospodična, da je vaš; res ni vedel...»

«Vi ste vedeli, zato ste ga dali v varstvo nemni živalci, ga je pikala, odhajaje z raztrganim solnčnikom. «Lepa reč, psa imate za namestnika!»

«Mene zbadate, psu niste rekli ničesar,» jo je Mazelj skušal osmešiti.

«Vi pa psa ozmerjajte,» se je oglasila njena zadnja beseda.

«Kakšna zamera, o didl!» je tarnal Mazelj, prišedši k gostom. «Fantje, to je pa res preveč! Saj smo vendar na veselici, pa ne na prepiru. Tako ne sme iti naprej!»

«Pevci, zapojte!» je ukazal odbornik Trakar.

«Če hočemo,» so uporno mrmrali fantje pri pevski mizi. Samo eden je ubogal ter se je na vse

grlo zadril: «Imam pa malin in žago — ter bistro vodo...»

«Lepa pesem, trarara,» se je odbornik Trobec zibal na stolu. «Tako se pozna: smo že bolj veseli za — tri kile...»

Mazelju se veselje še oddaleč ni zdelo popolno. Semintja se je kisal kak nezadovoljni obraz in marsikaka beseda je vmes kalila dobro voljo. Da je bil prisoten Vdoveček, bi vladal drugačen red in boljše razpoloženje, toda sedež štev. 1, namenjen županu, je bil še vedno prazen, čeprav je veselica že potekala h koncu. Zastoj so ga vabili in Mazelj sam se je dvignil s harmoniko, da ga omaje ter pripelje na vrt. A vrnil se je brez njega in gostje so nevoljno godrnjali.

«Izneveril se nam je,» ga je obsodil Trakar, «Predolgo sedi na županovem stolčku...»

«Prenizki in prerevni smo zanj,» so drug drugemu šepetali odborniki. «Kdor obogati, se rad pomeša med gospodo...»

«Ob volitvah mu bomo vrnili,» je namignil Trobec. «Takrat bomo tudi mi ostali doma.»

«Khm, khm,» je kašljal v zadregi Mazelj, županov glavni zaupnik. «Fantje zapojte!»

«Imam pa malin in žago,» so začeli, kakor na povelje. Nekaj jih je med petjem mižalo, menda ker so pesem znali na pamet, drugi so iztegovali vratove, eden se je celo držal za podbradek, tisti pa, ki jo je rezal «čez», se je z izbočenimi prsi krivil nazaj.

Naenkrat se je med petjem pri ženskah pojavil glasen vrišč. Smeh in vpitje, jok in psovanje se je razlegalo — skoro ubrano — v enem glasu. Šmarna gora — tat na vislicah — žaklej nesreče itd. so bili najbolj glasni vzkliki, ki so se slišali in mogli razumeti.

(Dalje prihodnjič.)

Verdelaka in njegovo nesrečno družino, ki ji je bil skrben oče.

* **Smrt odličnega primorskega rojaka.** Te dni je umrl v Sempetru pri Gorici splošno priljubljeni upokojeni ravnatelj goriške zastavljalnice g. Anton Jakonič. — Naj mu bo lahka zemlja!

* **Komunističen proces v Mariboru.** V petek 5. septembra se bo pričel ob pol 9. uri zjutraj pri mariborskem okrožnem sodišču velik proces v znani zadevi železničarjev Josipa Zupanca, Andreja Čanžka, Ivana Pšeničnika, Antona Lekša, Henrika Vajngerla in Filipa Rebernika (vsi iz delavnice državnih železnic v Mariboru) ter brivca Nikole Novakovića. Imenovani so bili aretirani zaradi komunizma 11. marca. Senatu petorice, ki bo o zadevi razpravljala, bo predsedoval sodni svetnik g. Lenart, branil pa bo vse obtožence odvetnik dr. Reisman.

* **Otrok utonil.** Te dni je utonil v blejskem jezeru štiriletni deček Branko Solar. Fantka so sicer kmalu po nesreči potegnili iz vode, vendar niso mogli otroka več oživiti z umetnim dihanjem.

* **Nesreča pri vlačanju.** Na Sobočanovi njivi v Gomilicah se je zgodila precej huda nesreča. Domači hlapec 20letni Štefan je vlačil. Krave so počasi hodile pred brano in vse se je vršilo v najlepšem redu. Pri obračanju pa se je naenkrat zgodila nesreča. Fant je dvignil brano, da bi jo lažje obrnil. Med obračanjem so krave precej močno potegnile in tako iztrgale hlapcu brano iz rok. Brana mu je na nesrečo padla na nogo. En zob se mu je zasekal v meso. Še preden je revež mogel brano potegniti z noge, so krave močno potegnile. Sila je vrgla fanta na tla. Krave niso obstale, marveč so ga vlekale z brano vred za seboj. Čim bolj je revež kričal nad njimi in jih ustavljal, tem bolj so šle. Naposled se je fantu posrečilo, da se je oprostil brane. S hudo rano so ga prepeljali v murskosoboško bolnico.

* **Požari pri avstrijski Radgoni.** Nedavno ponoči sta nastala dva velika požara v okolici avstrijske Radgone. Predzadnji ponedeljek je začel goreti skedenj posestnika Franca Maierja v vasi Dornau. Požar se je hitro razširil ter uničil nato njegovo stanovanjsko hišo in hišo soseda Tatscherja. Nekaj dni nato zvečer pa je začelo goreti v sosednji vasi Dietzen. Tokrat je bil požar še večji ter je uničil dve stanovanjski hiši posestnikov Schwingerja in Fischerauerja ter tri gospodarska poslopja. Bila so sicer v nevarnosti še ostala poslopja, katera pa je z veliko muko vendar uspelo rešiti marljivim gasilcem, ki so prihiteli na kraj nesreče z vseh strani.

* **Nagla smrt.** Delavka na zunanjem obratu v Trbovljah Milka Železnikova iz Glažute je bila te dni še ves dan pri delu. Po šestih je prišla domov in se je po večerji vlegla v posteljo, ker ji nekaj ni bilo prav. V spanju je dvakrat močno zakričala in ob polnoči je bila že mrtva. Zdravnik je ugotovil srčno kap.

* **Otrok v vročem apnu.** Pri neki hiši v Trnju so žgali apno. Naslednjega jutra so se okrog jame igrali otroci. Med njimi je bila tudi sedemletna Terezija Hozjanova. Postavila se je čisto na rob in se je zagledala v apno, ki se je še kadilo. Od zadaj se ji je neopaženo približal neki fantek. Zgrabil jo je za rame in jo nekoliko sunil. Dekletce na to ni bilo pripravljeno. Sunek jo je spravil iz ravnotežja in dekle se je znašlo v apnu. Revica je zakričala od bolečine. Krik je privabil na kraj nesreče domače, ki so malo ponesrečenko potegnili iz jame. Kolikor je bilo mogoče, so ji pomagali, potem pa so jo naložili na voz in jo spravili v bolnico v Mursko Soboto.

* **Najdba utopljenca.** Mislinja je pri Sv. Jedertu naplavila neznanega utopljenca. Kaj je vzrok smrti neznanca se bo morda ugotovilo, ko bo dognana utopljenčeva istovetnost.

* **Pogrešana je izza 25. avgusta gđna.** Gabrijele Herberjeva, blagajničarka v trgovini g. Stigerja v Slovenski Bistrici. Omenjenega dne je odšla kakor običajno z doma v službo. Vendar je ni bilo v trgovino, niti se ni vrnila k svojcem. Domneva se, da so ji zaradi prezaposlenosti odpovedali rahli živci in da je v hipni duševni zmedbi neznano kam odšla.

* **Strašen požar pri Metliki.** V eni zadnjih noči noči je nastal v vasi Doljanah, občina Radatoviči, požar v hiši Jurija Smiljanica. Doma je bila samo gospodinja Jera s tremi otroci. Ko je zagledala ogenj v podstrešju, je najprej rešila otroke, potem pa pričela klicati na pomoč. Preden so se drugi ljudje prebudili iz trdnega spanja, je bilo že vse poslopje v plamenih in v nekaj minutah je zajel požar tudi sosedna, s slamo krita poslopja. Ogenj se je širil vedno bolj, kar je bilo tem lažje, ker je bilo vse izsušeno zaradi dolgotrajne suše. Vaščani so kmalu prihiteli na pomoč ter se takoj lotili reševanja. Ogenj pa ni bilo mogoče ustaviti. Ker so bili visoki plameni vidni daleč naokrog, so kmalu prihiteli na pomoč ljudje iz sosednjih vasi. Videli so ogenj celo v Novem mestu in je bilo novomeško gasilno društvo pol ure pripravljeno, da odide na pomoč, ni pa vedelo kam. Prav tako v sosednji Metliki niso gasilci vedeli, kje gori. Do 4. zjutraj je pogorelo 20 poslopij. Ko se je ta prvi požar polegel in so ljudje mislili, da bo ognja konec, so se naenkrat vnele na zapadnem delu vasi zopet nova poslopja, tako da je skupaj pogorelo popolnoma do tal 37 poslopij, in sicer osem stanovanjskih hiš, devet hlevov, osem senikov, en pod, ena vinska klet, dve kašči ter osem drugih gospodarskih poslopij. Ko je župan občine g. Predovič videl zjutraj, da domačini sami s sosedji, ki so prihiteli na pomoč, ne bodo mogli pogasiti ognja, je odposlal slo v sosedno Dragomljo vas pri Suhorju po pomoč k gasilnemu društvu. Toda tamkaj niso mogli najti konj, da bi jih vpregli v brizgalno, zato je sel odhitel v Metliko, odkoder se je nato odpravil oddelek gasilcev z veliko brizgalno v Doljane, kjer je gasil z domačimi prebivalci do popoldneva, nakar so pozvali še motorno brizgalno, ki je do večera ogenj popolnoma zadušila. Pogorelo je 15 gospodarjem, ki se razen Dragelja in Maršiča vsi pišejo za Smiljanice.

* **Smrtna nesreča v tvornici.** V bombažni predilnici in tkalnici v Trziču se je v ponedeljek dopoldne smrtno ponesrečil delavec Anton Jošt. V mešalnici, kjer je bil zaposlen, ga je podrla več stotov težka množina bombaža in ga zadušila. Prevoz njegovega trupla se je izvršil v njegovo domačo vas Duplje.

* **Najdeno človeško okostje.** Iz Toplice pišejo: Te dni so našli v Auerspergovem gozdu pod Podstenicami blizu Rampohe okostje, ki je utegnito ležati na omenjenem prostoru kaka štiri leta. O najdbi je bilo obveščeno orožništvo v Toplicah, ki se je takoj podalo na lice mesta, da preišče zadevo. Nastal je namreč sum, da utegne biti okostje od pred leti iz Amerike se vrnivšega moža, po rodu Kočevarja iz Poljan pri Toplicah, ki je naenkrat izginil. Domneva se, da se je nad njim izvršil zločin, ker je mož prinesel iz Amerike precej dolarjev. Izvršila se je že pred letom aretacija bližnjega sorodnika, ki pa je bil kmalu zaradi pomanjkanja dokazov izpuščen na svobodo. Kos obleke neznanca je orožništvo pokazalo sorodnikom, ki pa so zanikali, da bi bila to obleka iz Amerike došlega sorodnika. Tudi sicer govore proti temu, da bi bil nad najdenecem izvršen zločin, dejstva, da sta se poleg okostja našla 10vinarski novci in rožni venec ter da je v neposredni bližini precej nedostopna jama, kamor bi zločinec gotovo vrgel svojo žrtev, da bi tako zakril sled. Morda je najdeno okostje od kakega reveža berača, ki je začel sem ter zaradi slabosti ali mraza umrl.

* **Pod voz je padel.** Posestnik Anton Druškovič iz Dolskega pri Rajhenburgu je več dni vozil les na žago v Kozje za lesnega trgovca Šmida. Tako tudi predzadnjo soboto. Na cesti med Kozjim in Podsredo pa mu je privozil nasproti na ovinku ceste motociklist s precejšnjo brzino. Druškovič pa ga zaradi ostrega ovinka in ker je bilo že nekoliko mračno, ni mogel takoj opaziti, da bi zadržal konja. Kljub temu, da je vozil pravilno po desni strani ceste, je bila nesreča neizogibna, ker sta se konja splašila in potegnili z vajeti Druškoviča, ki je sedel spredaj na prvem vozu, naprej, da je padel med konja in pod voz ter so mu šla kolesa obeh vozov preko prsi. Dobil je pri

padcu tudi poškodbe na glavi, da je obležal nezavesten na cesti. 12letni sin, katerega je imel s seboj in je ostal nepoškodovan, je najprej ustavil splasene konje in nato očeta s pomočjo nekega voznika odpeljal v Kozje k zdravniku, ki je odredil, da so poškodovanca prepeljali v bolnico v Brežice.

* **Nova umobolnica pri Celju.** Banska uprava v Ljubljani je te dni kupila posestvo in graščino «Novo Celje», ki leži med Zalcem in Petrovčami pri Celju. V graščini namerava banska uprava namestiti umobolnico, ker sedanja edina umobolnica v banovini na Studencu pri Ljubljani že davno več ne ustreza dejanskim potrebam.

* **Obvezno cepljenje proti škrlatinki v Trbovljah.** Trboveljsko županstvo razglasa: Dne 11. 12. in 13. t. m. se bo vršilo obvezno cepljenje proti škrlatinki, in sicer ob 11. uri dopoldne za šolske otroke v šoli na Vodi, popoldne pa v šoli v Trbovljah. Otroci, ki še ne hodijo v šolo, se bodo cepili 12. t. m. od 14. do 18. v dvorani Društvenega doma. Cepljenji bodo vsi otroci od 2. do 16. leta. Oprošeni so le oni otroci, ki se izkažejo z zdravniškim izpričevalom, da so bili leta 1929. trikrat cepljeni, in oni, ki so škrlatice preboleli. Uspešno je le trikratno cepljenje v točnem razdobju enega tedna. Cepljenje je obvezno in se bo proti vsem, ki bi se odtegnili, postopalo po zakonu. Starši naj pošljejo deca k cepljenju čisto in umito.

* **Velik požar v Nočah pri Radomlju.** V ponedeljek popoldne je pričelo nenadoma goreti gospodarsko poslopje posestnika Josipa Grašiča v Nočah pri Radomlju. Ogenj je nastal ob času, ko so domači bili na poldrugo uro oddaljenem travniku, takoj pa so prihiteli na pomoč sosedje. Seveda pa ti niso mogli dosti opraviti in z gašenjem se je pričelo šele, ko so stopili v akcijo gasilci iz Homca, Radomelj in Duplje. Gasilci so z velikim naporom in požrtvovalnostjo dosegli, da plameni niso prešli na hiše, ki stoje čisto v bližini pogorelega poslopja. Po dobro uro trajajočem gašenju so požar omejili in ga slednjič popolnoma zadušili. Josip Grašič je samo deloma krit z zavarovalnino. Ogenj je najbrž potaknila zlobna roka.

* **Strašen samomor v zaporu.** V preiskovalnem zaporu jetnišnice v justični palači v Ljubljani je izvršil 28letni Ivan Zver, doma iz Dolnje Lendave, grozen samomor. Ivan Zver je bil do nedavna uslužben kot zidarski polir pri stavbi tvrdki Battelino. Kmalu pa je pričel imenovani, ki je bil sicer miren človek, hoditi skrivnostna pota. Začel se je družiti z raznimi neznanci, dokler ga niso aretirali. Iz preiskovalnega zapora v Beogradu so ga kmalu vrnili nazaj v Ljubljano, kjer je čakal sodbe. V zaporu se je Zver obnašal popolnoma mirno, postajal pa vedno bolj potr. Ker je v preiskovalnem zaporu dovoljeno kaditi, je v petek zopet dobil cigarete, ki jih je pušil drugo za drugo. Zvečer pa so jetniški pazniki naenkrat začeli obupne klice na pomoč. Sprva niti niso mogli ugotoviti, iz katere celice odmevaljo glasovi. Nenadoma pa je pričel udarjati iz neke celice v 3. nadstropju sumljiv dim. Pazniki so vdrli vanjo in nudil se jim je grozen prizor. Za gorečimi vrati je skakala sem in tja po celici goreča bakla. Bil je obupani jetnik. Stražniki so takoj prinesli neke plahte, v katere so povili nesrečnika, da so udušili ogenj, nakar so ga spravili iz celice na hodnik. Precej truda so imeli tudi še nadalje, da so pogasili ogenj v celici. Medtem so telefonirali po reševalni avto, ki je bil že po nekaj trenutkih na mestu. Nesrečnega jetnika, na katerem so bile sežgane cele plasti mesa, so nemudoma odpeljali v splošno bolnico, kjer se je boril s smrtjo dolge ure, dokler ni izdihnil.

* **Huda avtomobilska nesreča v Zg. Sv. Kungoti.** V petek popoldne se je peljal orožniški narednik F. Lužar na motornem kolesu s priklopnim vozom na kratek izlet od St. Jurija ob Pesnici do poštnega urada v Zg. Kungoti. Na vožnji sta ga spremljali posestnikova hčerka Marica Repoluskova ter njena sestrčna Marta Šošnarjeva, obe iz St. Jurija ob Pesnici. Ko je privozil Lužar na most čez kungoški potok, kjer se je zaradi ostre-

ga ovinka pripetilo že mnogo nesreč, je z vso silo zadel v ograjo. Vozilo s priklopnim vozom se je pri tem do nerabnosti razbilo, mostna ograja se je zvila, vozača Lužarja je pritisnilo ob ograjo ter mu ranilo desno roko in desno nogo. Marico Repoluskovo je vrglo iz vozila ter se je poškodovala na desni strani glave, dočim je njena sestrična Šošnarjeva sicer v velikem loku odletela na cesto, vendar pa je k sreči ostala nepoškodovana. Na kraj nesreče je takoj prihitel šentiljski zdravnik dr. Bačer, ki je vsem trem nudil pomoč. Stanje narednika Lužarja k sreči ni tako opasno, kakor se v početku domnevalo, dočim je Marica Repoluskova odnesla hujše poškodbe, vendar pa je upanje, da bo tudi ona okrevala.

* **Uboj na Krškem polju.** Iz Krškega nam pišejo: Pretepi in uboji se na Krškem polju kar vrste. Te dni je bil pod Nahtigalovo gostilno ubit Janez Abunar iz Kostanjevice. V mladostni prežernosti je parkrat zavriskal, kar ga je stalo življenje. Slišal ga je Ferdinand Berk iz Zgornjih Vesenic, ki je nesrečniku zadal 12 tako silnih vbojiljav v hrbet, da je Abunar na mestu obležal mrtev.

* **Cerkveni tat prijet.** V Domžalah je bil aretiran že večkrat zaradi cerkvenih tatvin predkaznovani Anton Čebeva, rojen na Reki in pristojen v Hotič pri Litiji. Pri njem so našli šest bankovcev po 10 Din in za okrog 500 Din kovanega drobiža. Sam pravi, da je ta denar priberal v Trbovljah in Zagorju. Ker je popolnoma nemože, da bi dobil v tako kratkem času toliko milodarov, je najbrž vlomil v kako cerkev. Orožništvo vodi poizvedovanje.

* **Smrtna nesreča.** Iz Konjic nam piše: Dne 29. avgusta je umrla v tukajšnji bolnici Rdečega križa Gorenjkova Marija, stanovnica pri Orožu Ivanu, posestniku v Zrečah. Prejšnjo nedeljo popoldne se je imenovala vračala domov iz cerkve. Med potjo jo je dohitel njen gospodar Orož Ivan, ki se peljal z vozom, in jo povabil, naj prisede. Ko se peljeta kakih 50 metrov mimo vrtljaka ki je stal ob cesti, se je konj preplašil, voznik je skočil iz voza in prijel konja za uzdo, da bi ga pomiril. Konj pa, ki je pobesnel zaradi godbe pri vrtljaku, je podrl gospodarja na tla in zdirjal po cesti naprej. Preplašena je hotela Gorenjkova skočiti z drvečega voza, a je obvisela z nogo ob lestvi tako, da se je dotikala z glavo tal. Konj jo je vlekel kakih sto metrov tako po cesti proti kolodvoru v Zrečah, kjer ga je ujel železniški nameščenec, in rešil nesrečnico z voza. Gorenjkovi je počila lobanja in se ni več zavedla do svoje smrti.

* **Smrtno se je ponesrečil posestnik Rokavec** iz Jarenine, ki je padel z voza navpič na glavo in si zlomil hrbtenico. Obležal je takoj mrtev.

* **Najdba okostnjaka.** Baron Friderik Born od Sv. Ane je ob priliki lova na gamse v gorovju Babe našel človeški okostnjak, ki je gotovo ležal tam že dlje časa, ker je bila obleka popolnoma uničena, le čevlji so bili še ohranjeni. Glava je ležala ločena od ostalega okostja več metrov proč, ker se je očitno odkotalila po bregu navzgor. Dokumentov, iz katerih bi se dalo sklepati o istovetnosti neznanega, ni bilo. Okostje so prepeljali na tržiško pokopališče.

* **Nevaren tat prijet.** Nedavno se je s kolesom pripeljal v Slovensko Bistrico trgovski pomočnik Smrekar iz Kroke in je ponudil svoje kolo nekemu delavcu v nakup. Dotičnik je iz previdnosti poprašal orožnike, ali lahko kolo kupi. Na orožniški postaji so nato pregledali policijski glasnik, kjer je bilo objavljeno, da je Smrekar pred kratkim ukradel kolo g. živinozdravniku iz Sevnice. Zaradi te pregrehe so popotnika seveda takoj prišli in zaprli. Izkazalo se je, da kolo ni bilo ono iz Sevnice, temveč si ga je Smrekar najbrž drugod izposodil. Poleg tega pa je kmet Janežič iz tukajšnje okolice spoznal v Smrekarju onega, ki mu je pred letom odnesel preko 1000 Din gotovine. Slučajno se je torej ujel dokaj opasen tat.

* **Pretkan pustolovec.** V Celju je bil aretiran 89letni brezposelni soboslikar Ivan Kručenek, doma iz Dolnjih Andrijevcev pri Slavonskem

Brodu. Kručenek je namreč prišel pred dnevi v Novo cerkev pri Vojniku in se oglašil v hiši posestnika Felicijana, kjer se je predstavil kot bivši narodni poslanec dr. Vladimir Maček. Dejal je, da je ležal v bolnici, kjer ga je vestno stražila policija. Kljub najstrožji pažnji pa se mu je posrečilo pobegniti. Ostal je na begu pred policijo in orožniki brez vsakih sredstev, pa tudi lakota ga je mučila. Felicijanu se je <dr. Maček> zasmilil in ga je vzel pod streho. Kručenek pa je zaupljivemu staremu Felicijanu natvezal med pogovorom, da ima mater, ki je zelo bogata, v Apatinu v Banatu, ki bi jo zelo rad dobil v Celje, da bi potem skupaj pobegnili čez mejo v inozemstvo. Stari Felicijan je Kručeneku nasedel in je odpotoval na njegovo prošnjo v Apatin po mater, še poprej pa je izročil sleparju 2000 Din. Med tem pa so postala Kručeneku tla v Novi cerkvi prevroča in je dejal Felicijanovemu sinu, da gre zvečer v Celje na kolodvor počakat svojo mater. Mladi Felicijan pa ga je spremil v Celje, kjer matere seveda nista dočakala. Felicijan je obiskal ob tej priliki nekega svojega sorodnika v mestu in mu vso stvar o dr. Mačku zaupal. Sorodnik pa ni dolgo pomišljal in je vso zadevo prijavil policiji. Pri preiskavi so našli pri Kručeneku še 1200 Din, ki so jih vrnili Felicijanu. Kručenek se izgovarja, da je slaboumen in da je šele pred dnevi po 14mesečni internaciji pobegnil iz umobolnice v Stenjevecu, kjer je bil v svojem življenju že sedemkrat gost. Celjska policija se je brzojavno obrnila po podatke na zagrebško policijo, da ugotovi, ali ima opraviti z norcem ali s skrajno predrznim sleparjem.

* **Tat koles Rebolj,** ki je prodajal po Višnji gori kolesa, ki jih je pokradel po Ljubljani, je prejel plačilo na ljubljanskem deželnem sodišču v obliki dveh in pol let težke ječe.

* **Zrtev nočnega napada.** Po zdravniško pomoč se je moral zateči v celjsko bolnico 25letni kolar Luka Kavalar iz Levca, ki so ga 25. avgusta ponoči nepričakovano napadli neznani zlikovci na cesti. Kavalar je prejel silen udarec z lesenim kolom po glavi, tako da ga je v hipu oblila kri. Prebito ima vso kožo vrhu glave. Kdo bi ga bil kdo udaril, poškodovanec ne ve povedati.

* **Zavraten umor.** Ko je neka posestnica iz okolice Rake te dni jutraj šla kosit za krave, je na pešpoti, ki vodi iz Štritov v Pečice, zagledala v mlaki krvi mladeniča, v katerem je spoznala Alojza Peterlina, 20letnega posestnikovega sina iz Štritov. Obvestila je o tem orožniško postajo na Raki in sta se na lice mesta takoj počala orožniška podnarednika gg. Josip Skodič in Ivan Sakšek, ki sta kmalu razjasnila umor. Ugotovilo se je, da je Peterlin v ponedeljek zvečer odšel bližnji vasi. Najbrž je imel namen, da med bližnji vasi. Najbrž je imel namen, da med potjo povasuje pri dekletu, kamor je zahajal tudi njegov navidezni prijatelj, 19letni Alojz Knafelj iz Štritov. Dekle pa je zdaj enemu, zdaj drugemu dajalo prednost. Ko se je poizvedovalo, se je doznalo, da je bila v noči od 25. na 26. avgusta ukradena nekemu mlinarju lovska puška, zvedelo pa se je tudi, da je Alojz Knafelj kupoval patrone. Pri osumljencu sta zategadelj orožnika izvršila temeljito hišno preiskavo; našla sta resnaboje, ki jih je sam polnil s šibrami in zabasal z <Domoljubom>, globoko v seno zakopano izstreljeno lovska puška pa so našli v podstrešju. Osumljenec je bil takoj aretiran, pa je vztrajno zanikal vsako krivdo.

* **V lice ga je zabodel.** 20letni sin posestnika iz Osredka pri Podsredi Jakob Zupan je šel predzadnjo nedeljo zvečer v Pečice po cigarete v gostilno. Pred gostilno je bil tudi neki delavec in še nekaj drugih. K njim je prišel še Zupan. Ko je kmalu nato Zupan nameraval oditi, si je hotel še prej prižgati cigareto, za kar se mu je ponudil oni delavec. Med tem pa ko je delavec prižgal Zupanu cigareto, ga je sunil z nožem po levem licu in nato zbežal. Ranjenega so za silo obvezali in ga nato prepeljali v bolnico v Brežicah.

* **Z nožem v obraz.** Predzadnjo nedeljo je sedel v vinotoču pri Ivanšku v Arnovih selih pri Brežicah Franc Vahčič, sin posestnika iz Arno-

vih sel, v družbi še več drugih fantov. Okrog 10. zvečer se je odpravil Vahčič domov. Pridružila sta se mu še dva fanta. Ko so prišli do Vahčičevega doma, sta se začela njegova tovariša med seboj prepirati in groziti drug drugemu. Vahčič ju je miril, naj se gresta pretepat kam drugam. Pa jo je Vahčič slabo skupil, ker ga je eden fantov sunil z nožem po desnem licu, da je moral iskati pomoči v brežiški bolnici.

* **Nepobošljivka.** V Celju je bila aretirana 21letna brezposelna natakarka Štefka iz okolice Zagorja, ki je pristojna na Vransko, ker se je nahajala v družbi nekaterih moških, ki so bili pri policiji na skrajno slabem glasu. Štefka je bila poslana 26. avgusta opoldne iz Zagreba v Celje po odgonu s prošnjo, naj ji pomaga celjska policija v domovno občino. To se je tudi zgodilo, vendar pa Štefka ni mogla vzdržati niti 24 ur in se je naslednji dan peš vrnila v Celje.

* **Za pranje** je kot nekdanj še vedno najboljša terpentinsko milo <Gazela>.

* **Pri obledeli sivorumenkasti barvi kože,** motnih očeh, slabemu počutku, zmanjšani delovni moči, duševni depresiji, težkih sanjah, želodčnih bolečinah, pritisku v glavi, namišljeni bolezni je pametno, da izpijete nekaj dni zaporedoma vsako jutro na tešče kozarček naravne Franc Jožefove grenčice. V zdravniški praksi se Franc Jožefova voda zaradi tega posebno uporablja, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavov bolezni. Franc Jožefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Žličnik s sirom. V kozo vlij četrt litra vode, dodaj četrt litra moke in pridno mešaj, da se ne narede svalki in kuhaj dalje, vedno mešaje. Ko je testo tako gosto, da se jame ločiti od dna kaze, je kuhano in ga odstavi. Ko se je testo ohladilo, mu primešaj dve jajci in dobro zmešaj, nato prideni še sneg dveh beljakov, žlico sirovega masla in 12 dek nastrganega bohinskega sira ter osoli. Testo dobro zmešaj, da postane gladko, potem pa ga pokrij in pusti počivati pol ure. Med tem zavri slan krop. Pomakaj žlico v krop in zajemaj drobne žličnike, ki jih devaj v vreli krop. Ko narastejo in priplavajo na vrh, so kuhani. Pobiraj jih v skledo, a jih dobro ocedi. Potem jih potresi z nari-banim sirom in polij z gostim bešameljem. Povrh jih še malo polij z raztopljenim sirovim maslom in v pečici še malo popeci. — Bešamelj napravi tako-le: Za pol jajca sirovega masla raztopi, primešaj žlico moke in mešaj na ognju, da postane zmes rumenkasta. Nato prilij ob vednem mešanju četrt litra mlačnega mleka, osoli in malo popopraj. Bešamelj je kuhan v petih minutah.

Jabolčna čežana. Zavri 20 dek sladkorja na četrt litra vode. Pol kile jabolk olup, jih razreži na krlje, odstrani pečke in jih daj kuhati v sladkorno vodo. Prideni še malo limonove lupine in vanilije. Ko so se jabolka razkuhala, jih še s kuhalnico stlači v čežano. To čežano stresi še vročo v skledo. V kozi razpusti 12 kock sladkorja ali toliko sipe in dobro mešaj. Ko sladkor porumeni, prilij štiri žlice vode in kuhaj, da postane sladkor gladek. Nato ga polij po čežani in postavi na hladno. To je dobra jed zlasti za otroke in stare ljudi.

Praktični nasveti

Madeže od trave spravimo iz blaga z navadnim milom, če dopušča to barva blaga. Z amonijakovo vodo pa spravimo travne madeže iz vsakega blaga, ne glede na barvo.

Madeže od usnja spraviš iz blaga z raztopino klorove soli. Treba pa je takoj in hitro izprati z vodo.

Določila za nagradno tekmovanje harmonikarjev

1.) Tekmovanje bo 8. t. m. od 9. do pol 1. ure dopoldne in od pol 3. do 7. ure zvečer na Ljubljanskem velesejmu.

2.) Tekmovanja se lahko udeleži vsak harmonikar iz Jugoslavije; vendar pa morejo tekmovati harmonikarji, ki se preživljajo izključno z godbo, nadalje izdelovalci in trgovci harmonik, njihovi nastavlenci in oni sorodniki, ki živijo v hiši izdelovalca ali prodajalca, samo v posebni (IV.) skupini in ne prejema nikakih nagrad, marveč samo diplome. Vsi drugi tekmovalci pa lahko tekmujejo v poljubni skupini.

3.) Vsak tekmovalec se mora takoj pisмено prijaviti velesejmskemu uradu. V prijavi mora tekmovalec navesti svoje ime in priimek, poklic, točen naslov in v kateri kategoriji in skupini želi tekmovati.

4.) Tekmovale bodo štiri skupine:

- I. skupina: diatonična harmonika: a) lažja kategorija za začetnike, b) težja kategorija za dovršene igralce;
- II. skupina: kromatična harmonika (za kromatične harmonike se priznajo samo instrumenti, ki imajo tudi popolne kromatične base): a) kategorija za začetnike, b) kategorija za dovršene igralce; vsak tekmovalec, ki je bil že nagrajen na velesejmskih tekmovanjih s kako nagrado (harmoniko itd.), se mora udeležiti tekmovanja samo v težki kategoriji I. in II. skupine; ostalim tekmovalcem je na prosto tekmovanje v lažji ali težji kategoriji I. ali II. skupine;
- III. skupina: mladinsko tekmovanje za tekmovalce do 12. leta starosti; ti igrajo lahko na poljubni harmoniki;
- IV. skupina: a) tekmovalci profesionalisti, b) proizvajalci in trgovci harmonik, njihovi nastavlenci in svojci (glej točko 2. določil).

5.) Vsak tekmovalec bo igral pred ocenjevalno komisijo in po njeni določitvi, eden ali dva komada. Začetniki bodo igrali poljubne komade, vendar pa so nedopustni obrabljeni in vedno se ponavljajoči komadi, kakor n. pr.: »Holzhacker Marsch«, »Herkules-Walzer«, »Unter dem Doppeladler« itd. **Dovršeni igralci**, ki tekmujejo v težji kategoriji, morajo istočasno s prijavo predložiti seznam komadov, ki jih dobro obvladajo. Ocenjevalna komisija izbere od teh komadov enega ali dva in jih pred še tekmovalcem javi tekmovalcu, da bo dotične komade odigral na tekmi.

6.) Vsaka predvajana točka naj ustreza kompoziciji. Lastne sestave melodij, ki so brez vsake oblike in melodične strukture, se ne bodo ocenjevale. Priporoča se, da se tekmovalci ozirajo v prvi vrsti na slovenske skladbe, ki za harmoniko še niso obdelane, kakor n. pr.: skladbe lažjega značaja skladateljev Parme (»Slovenske cvetke«, »Balkanska koračnica«, »Naši fantje«, »Jadranska straža«), Vedrala (»Slovanska koračnica«), Pavčiča (»Slovenske narodne koračnice«), dr. Čerina (»koračnice«) itd. Vse navedene skladbe in druge podobne, primerne za harmoniko, se dobe v Matični knjigarni v Ljubljani.

Začetniki naj igrajo kak valček in koračnico, izvežbanejši pa kako uverturo, potpouri ali kaj sličnega in kot drugo tekmovalno skladbo ples.

7.) Pri oceni se bo oziralo v prvi vrsti na kvaliteto izvedbe, a tudi na izbrano skladbo (zlasti pri kromatični harmoniki).

8.) Boljše tekmovalce izloči ocenjevalna komisija za ponovno izbirno tekmo, ki bo na dan tekmovanja popoldne. Uro in prostor na velesejmu določi ocenjevalna komisija.

9.) Kot posebna skupina se letos dopuščajo k tekmovanju tudi ansambli, največ kvintet (pet instrumentov). V poštevek pride zlasti Schrammel in jazz ter se morajo predvajati skladbe, v katerih je harmonika potrebna.

10.) Vsak tekmovalec se mora ob prihodu na velesejem javiti v sejmškemu uradu, ker dobi tekmovalno številko.

11.) Časovna razvrstitev tekmovanja:

- I. skupina: obe kategoriji na praznik 8. t. m. ves dan;
- II. skupina: obe kategoriji na praznik 8. t. m. ob pol 3. uri popoldne;
- III. skupina: na praznik 8. t. m. ob pol 3. uri popoldne;
- IV. skupina: obe kategoriji na praznik 8. t. m. ob 11. uri dopoldne;
- V. skupina: ansambli na praznik 8. t. m. ob pol 4. uri popoldne.

12.) Za dobre tekmovalce vsake skupine in kategorije, izvzemši IV. skupino, so določene lepe nagrade in diplome. IV. skupina se nagradi samo z diplomami.

13.) Eventualne izpremembe in dopolnila se razglasijo po ljubljanskih dnevnikih in tednikih.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

VESTI IZ LAŠKEGA.

Laško, v septembru. Letoviščarji, ki so zasedli skozi poletje vse sobe kopališča, hotelov kakor tudi privatnih hiš, se polagoma vračajo domov. Zlasti pretečeno nedeljo se je odpeljala z avtomobili večja skupina iz hotela »Savinje«. Vsi se pohvalno izražajo o lepi legi našega mesta ter se drugo leto gotovo tudi vrnejo semkaj.

Pasanti Marijagraške ceste so se v ponedeljek zvečer upravičeno zgražali nad sirovim početjem nekega pomočnika tukajšnjega mesarja, ki se je v precejšnjem tempu pripeljal po omenjeni cesti s kolesom, seveda, brez luči in imel zadaj na vrvi privezano tele, ki je moralo teči za njim, vrhu tega pa sta ga priganjala še dva mesarska psa. Prosimo oblastva, da se za slične zadeve zanima ter tako sirovo trpinčenje živali strogo kaznuje, da se ta grda razvada iztrebi.

Tehnični oddelek banske uprave je napravil na predlog tukajšnjega cestnega odbora načrt za razširjenje banovinske ceste v našem okraju. Tako bo n. pr. razširjena cesta Tremerje—Zidani most v Šmarjeti pred šolo, v Ogečah ter v Tremerjah, kjer je mestoma komaj 3 do 4 metre široka. Predlagali bi cestnemu odboru, naj misli polagoma tudi na preložitve klanca v Ogečah čez tamošnja polja, ker je promet skozi to vas zaradi nerodno zidanih hiš in hudega klanca zelo otežkočen. Enako se naj razširi važno križišče cest pred laškim mostom v smeri proti Rimskim toplicam in se naj po možnosti odpravi hud ovinek nasproti hotela »Henke« s tem, da se že enkrat podre tamošnji starinski kozolec, ki nikakor ni v okras našega mesta.

NAŠI NA TUJEM

Pozdrav iz Francije. Iz Marksteina nam pišejo: Najlepše pozdrave pošiljamo vsem slovenskim fantom in dekletom, čitateljem in čitateljicam »Domovine«. Želiva Vam mnogo veselih nočnih uric pri letošnjem kožuhanju. Karel Jagodič, doma iz Šmarja pri Jelšah; Mihael Pavlič, doma iz Konjic.

Smrt rojaka v Franciji. Iz Linthala nam pišejo: Z žalostnim srcem javljamo, da je umrl v mestni bolnici v Guebwilleru, rojak Valentin Vengust iz Dramelj pri Celju, star šele 27 let. Doma je zapustil žalujoče starše, brata in sestro. Tovariši smo mu kupili lepe vence in oskrbeli dostojen pogreb. Pokojniku, ki je bil vnet naročnik »Domovine«, bodi lahka tuja zemlja, njegovim staršem, bratu in sestri pa naše iskreno sožalje!

PREKMURSKI GLASNIK

Dolno Lendavo je zapustil orožniški narednik-vodnik g. Kerin, ki je premeščen v Maribor. G. Kerin je služboval v Lendavi sedem let. Kakor je bil vreden v službi, tako se je tudi pridno udeleževal v javnem življenju izven službe kot

dober narodnjak. V dobi svojega službovanja v Lendavi si je pridobil mnogo znancev in prijateljev med Prekmurci. Želimo g. Kerinu na novem mestu prijetno bivanje!

Važno za sadjarje v Prekmurju. S prispevkom kr. banske uprave bo razdelilo sresko načelstvo v Murski Soboti 1700 prvovrstnih sadnih drevesc najboljših vrst jabolk iz banovinskih drevesnic v Rakičanu in Kapeli. Reflektanti se naj čimprej prijavijo pri svojem občinskem uradu, kjer dobijo tudi podrobnejše informacije. Prednost pri oddaji imajo oni, ki so bili oškodovani po hudi toči leta 1928.

ZANIMIVOSTI

× **Vročinski val nad Anglijo.** V Angliji vlada že več dni nenavadna vročina. Toplomer je dosegel te dni v senci 35° C, kar je za to dobo nekaj nenavadnega. Po napovedbah vremenskih postaj bo vročina trajala še nekaj časa, ker prihaja iz Amerike vročinski val, ki je uničil tamkaj cele pokrajine. V Londonu je v enem dnevu umrlo pet ljudi za solnčarico, v bolnicah pa je okrog sto ljudi, ki jih je od vročine zadela kap ali pa so se na ulicah onesvestili. Zaradi silne vročine so v nekaterih podjetjih ustavili delo podnevi in delajo samo ponoči. Če bo vročina trajala dalje, bo odgojen tudi pričetek šol.

× **Dvanajstletna mati.** Iz Varšave poročajo, da se je vršila pred ondotnim deželnim sodiščem pretresljiva obravnava, ki je vzbudila na Poljskem splošno zanimanje. 20letni privatni uradnik je bil obtožen, da je zapeljal 11letno deklico. Ko je bila deklica stara 12 let in pol leta je postala mati. Rodila je docela zdravo dete. V zdravniških krogih je vzbudil ta porod kot izreden pojav veliko zanimanje. Zapeljivec je bil obsojen na štiri leta ječe.

Listnica uredništva

Mislinje. Nesreča je nesreča. Izogibajte se drugič vsiljivih agentov!

Muta. Mi bi Vam radi ustregli, toda ugotovitev točnega stanja ni lahka. Nastal bi lahko velik proces, ki bi ga Vi izgubili. Tiskovni zakon ni šala!

Sevnica. Zakaj želite naslov?

Ojstrica pri Dravogradu. Tiskovni zakon ne dopušča takih osebnosti.

Zg. Korena. Mi damo v list vse, kar ni proti tiskovnemu zakonu in kar ima kaj zmišla. Včasih zadeva sicer ni proti paragrafom, pa vendar ne vemo, kaj bi z njo, ker ni zadosti jasna. Da bi od Vas prejeli že kak dopis, se ne spominjamo.

Cvetkovec. Očitek je zelo hud. Iz brdskih izkušenj vemo, da je dokaz resnice ena najtežjih zadev na svetu.

Markstein-Linthal. Nas prav veseli, da se javljate »Domovini« tudi iz tamošnjega kraja. Želeli bi, da se nam še večkrat oglasite z novicami. Prosimo pa, da pišete kar pa eni strani papirja, da liste označite po vrsti s številkami in da ne pišete ničesar ob strani. Tako vse križem popisani papir je težko čitljiv in se zato zgodi, da dopis potem ni objavljen.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Da ne bodo noge zaspale.

Trgovka: »Te nogavice bi vam zelo priporočala, milostljiva gospa.«

Kupovalka: »Toda, prosim vas, barva je prekriceča.«

Trgovka: »To je baš prav, vam vsaj noge ne bodo mogle zaspali...«

Dijake (-inje)

sprejemem na stanovanje s hrano. Klavir na razpolago, instrukcije v hiši. Cena po dogovoru. — Maribor, Srnceva ulica 254.

Najboljša smešnica.

Dva kranjska Janeza sta prispela v Ameriko, v New York. Tistega dne pa je bilo v New Yorku toliko raznih zborovanj in konferenc, da tudi v velenem New Yorku nista mogla dobiti v nobenem hotelu sob. Šele nazadnje sta si v nekem ogromnem hotelu priborila v petdesetem nadstropju skupno sobico. Pri tem pa sta imela še to smolo, da je bil v hotelu pokvarjen lift in da sta morala peš do petdesetega nadstropja.

«Nič ne de», je rekel prvi Janez. «Da nama bo krajši čas, si bova pripovedovala smešnice.»

Pa sta hodila in hodila po stopnjicah, kakor bi plezala na Triglav. Prvi Janez je pripovedoval smešnice prav do štiridesetega nadstropja, potem pa mu jih je zmanjkalo. Nato je nastopil s košem smešnic drugi Janez. Dospela sta že do 48., 49. in končno 50. nadstropja. Tedaj je začel tipati drugi Janez po žepih in si dejal: «Najboljšo smešnico pa sva si le prihranila za konec. Jaz, jaz sem namreč pozabil ključ od najine sobe spodaj.»

Dober sluh.

Ponoči stoji na cesti ob zidu posojilniške palače možak in pritiska uho na steno. Mimo pride znanec in začuden vpraša:

«Ali si znorel? Kaj pa tiščiš uho na zid?»

«Poslušam, kako tečejo obresti...»

Natrskani baron.

Sluga: «Prosim, gospod baron, kopelj za vas je pripravljena.»

Baron (malo vinjen): «Dobro, dobro. Ker sem tako silno utrujen, se kopljam namesto mene kar vi — samo, prosim, voda naj ne bo prevroča...»

Povsod

kjer vidite ta znak

288

dobite naše pravo terpentinsko milo »GAZELA«. Kdor ga poskusi le enkrat, bo ostal vedno njegov odjemalec.

Glasba osrečuje...

če jo slišite, prav posebno pa, če se sami z njo bavite! Ni treba, da je Vaš dom brez godbe! Stopite z nami v stik in si izberite primeren poceni instrument. Zahtevajte neobvezno ponudbo in

brezplačni veliki katalog!

Dobavimo Vam direktno iz tovarne v Nemčiji, odnosno prodajne podružnice v Mariboru.

Pišite takoj na naslov:

MEINEL & HEROLD
MARIBOR št. 104-B

Lepa prilika.

Mirkec se ponoči prebudi in zagleda v sobi neznanca, ki tlači v vrečo razne predmete. Ves vesel mu zakliče:

«Gospod vlomilec, bodite tako prijazni in vtaknite v vrečo tudi tistole stekleničico ribjega olja.»

Pred sodiščem.

Sodnik: «Obtoženec, ali priznate svoje dejanje?»

Obtoženec: «Zakaj? Iz govora gospoda zagovornika sem šele spoznal, da sem nedolžen.»

Jasno.

Vera: «Ali me imaš rad, Branko?»

Branko: «Da, dragica.»

Vera: «Ali me imaš strašno rad?»

Branko: «Da, dragica.»

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložen naročilu. Oglasni oddelki «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. Telefon št. 3492.

Urarska popravila

izvršuje najceneje in najprecizneje Frane Wölfling, urar, Ljubljana, Gosposvetska cesta 12. 40

Načrte in proračune

za gradbo izvršuje Tehnični biro «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/I. — Zahtevajte poset inženjerja-arhitekta. 355

Iščemo prodajalce

po deželi za posnemalnike, brzoparilnike, pletilne stroje, kolesa itd. (tudi za postranski zaslužek). «Tehna», družba, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I. 354

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi družba «Ilirija», Ljubljana, Dunajska cesta št. 46, telefon št. 2820. 80

TE D. KORN, Ljubljana, Poljanska c. 8

(prej Henrik Korn) krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov in centralne kurjave, naprava strelovodov, kopališke in klozetne naprave.

Živinorejci!

Ko prodajate in tudi kadar kupujete na sejmu ali v hlevu živino, imejte vselej pri sebi zanesljivo in praktično žepno knjižico

„Do'očanje žive teže pri govedu brez tehtnice“, katera Vam pove brez računanja in brez vage, koliko je vaša živina težka. 166

Cena knjižice je samo 10 Din, po pošti 12 Din. Dobi se po vseh trgovinah ali pa pri založniku

J. M. VICIČ, Ljubljana, Ahacjeva c. 10/II

Centenemu občinstvu se priporoča pletilnica ki izdeluje vse vrste pretenin na debelo in drobno.

Cene zelo solidne! Postrežba točna! ANA ZAKOSTELNY, strojno pletenje L. UBLJANA, Kette-Murnova 8 136

Barve, lake, firnež in drugo nudi najboljše in najceneje

„LUSTRA“ V. LAZNIK, Ljubljana Gosposvetska c. 12 (poleg restav. Novi Svet)

KAJENJE JE STRUP!

Vsako se lahko igraje odvaldi zdravju škodljivega kajenja z našimi EX-tabletami. Po 14 dneh je prenehal kaditi najstrastnejši kadilec, ako je uporabljal 3krat na dan EX-tablete. So popolnoma neškodljive! 1 ovoj stane 30 Din in poština. Popolna kura 5 ovojev 145 Din franko. Razpošilja po povzetju: „AURORA“ Sekt. 59. Novi Sad, Zeliščniška ul. br. 38.

Vera: «Ali me imaš tako rad, da si že popolnoma neumen?»

Branko: «To se razume. Kako naj bi te sicer imel rad, če ne bi bil bedak...»

Nič strahu.

Dva delavca delata na neki zgradbi. Eden drži drugega na vrvi.

«Ali se nič ne bojite?» vpraša neka ženska onega na vrvi. «Kaj pa če vaš tovariš spusti vrv?»

«Nič strahu», odvrne delavec, «dolžan sem mu pet kovačev.»

Četrti vol.

Kmet žene dva vola v mesto. Sreča ga mlad postopač:

«Kam pa greste vi trije voli?» zakliče postopač.

«Mimo četrtega!» se odreže kmet.

Dva nižješolca

sprejemem v dobro oskrbo po nizki ceni v Novem Vodmatu. Naslov v oglasnem oddelku «Domovine».

Kovaškega valenca

sprejme Kunstler, Ljubljana. — Hrana in stanovanje v hiši.

Čudežni balzam!

Ne pozabite, da Vas edino Radio-Balzam reši: kurjih oces, bradavice, trde kože, bul itd. Edino Radio-Balzam se lahko izkaže z zahvalnimi pismi. Prepričajte se na Velesejmu v paviljonu H 178 (znotraj). Po pošti pošilja za 10 Din (naprejšnje plačilo) ali po povzetju za 18 Din, 2 lončka 28 Din, 3 lončki 40 Din, R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška ulica 10a (Janševa).

L. Mikuš LJUBLJANA, Mestni trg 15 DEŽNIKI

NA MALO

NA VELIKO

Ustanovljeno 1839

52

Telefon 2282

Ako želite, da ostanejo Vaša gospodarska posojila z ostalim vred dobri rebarv na, morate nabavljati barve, pokost (firnež), lake in druge tem slične redmete edno pri

DRAGU FRANZU

V LJUBLJANI, Stari trg št. 24 295

Postrežba točna! Cene solidne!

Zahtevajte brezplačni

CENIK

14 dni na poskušnjo, ako ne ugaja se vrne denar

Elegantna

plitka, dobra in cenena ura

Din 99—

gletno jamstvo.

Enaka ura v boljši izdelavi

Din 120—

gletno jamstvo.

243

H. Kuffmann, Maribor 143-c

Razpošilja se le proti povzetju.

Zahtevajte cenik gratis in franko.

Birmanske ure za dečke
od Din 44.— naprej.

H. SUTTNER, Ljubljana 5

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Birmanske zapetne ure, srebrna od Din 152.— naprej.
Birmanske zapestne ure, 14 Karat zlata, od Din 296.— naprej.

SREBRNE VRATNE VERIZICE (Colliers) od
Din 20.— naprej. **ZLATNE VRATNE**
VERIZICE (Colliers) od Din 85.— naprej.

Nervoznost,

občna utrujenost, predčasna uvenelost, revmatizem in druge bolezni ugonabljajo organizem onih, čijih kri je onesčiščena z otrovi narušene razmene materije (kakor s sečno kislino, urati, oksolati i. dr.).

Teh bolezni se morate obvarovati, a prav tako je tudi zaradi njihovega zdravljenja potrebno, od časa do časa očistiti kri gori imenovanih strupov s fiziološkim ekstraktom (kot je «Kalefluid» D. Kaleničnika) iz žlez mladih živali. Po dovršenem kurzu zdravljenja s «Kalefluidom» izginejo bolezni, slabosti, delovna nesposobnost in prejšnji bolnik uživa zopet vse lepote življenja mladih let. Brezplačno pošljemo novo metodo «Pomlajevanja in zdravljenja bolezni», preporod moči in zdravja. Obrnite se na naslov: Beograd, Kralja Milana 58. Miloš Marković.

«Kalefluid» se prodaja v vseh lekarnah in drogerijah.

Kovači!

Najcenejši koks 100 kg . . . Din 85.—.

Pri večjem naročilu popust!

LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA.

Liublanski ve'eseiem

31. avgusta - 15. septembra 1930

Velika gospodarska in kulturna razstava

Šumarstvo, lovstvo, lesna industrija in obrt

Stroji in orodje za obdelovanje lesa

Misijonska etnološka razstava
Pohištvo

Higijenska razstava
Industrijski in obrtni izdelki
i. t. d.

Ogromna razstava obsega 40.000 m² prostora
8. septembra 1930 nagradno tekmovanje
slovenskih harmonikarjev

Na železnica polovična voznina

Legitimacija Din 30.—

Dobe se pri bankah, biljetarnah tujsko-prometnih ustanov, trgovskih in strokovnih organizacijah ter vseh večjih postajnih blagajnah Dravske banovine

DVOKOLESA — teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega, tj. a najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpreprostejšega do najfinejšega modela. Izdeluje se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

deluje se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Modroce

vrhne, iz la afrika, močno blago, Din 240, mreže, posteljne odeje, žimo, cvilih kupite najceneje pri
Rudolf Sever, Marijin trg 2 v Ljubljani.

IVAN KNECHTL

krznarstvo, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26, izdeluje vsa krznarska dela in ima v zalogi raznovrstne kože. Izdeluje tudi prvovrstne čepice po konkurenčnih cenah na debelo.

POZOR! Cenjenemu občinstvu se priporoča za vsa tapetna in dekorativna dela po nizki ceni

IGNACIJ NAROBÉ

tapetnik in dekorater

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu).

Ribjo moko

253

za rejo prasičev in govedine kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, Ljubljana, Resljeva cesta šte. 24.

J. STJEPUŠIN

ZAGREB, JURJEVSKA 57

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovan na pariški izložbi

Ceniki franko

«SPLIT», A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT.

Salonit

ZA DOKRIVANJE STREH
ZA OBLAGANJE STEN
ZA ELEKTRIČNE IZOLACIJE
CEVI ZA KANALIZACIJE

General. zastupstvo «ALPEKO», industr. društvo, Ljubljana, Masarykova 23.

Prava pot, ki vodi do ozdravljenja živcev.

Bolni, izčrpani živci grenijo življenje, povzročajo mnogo trpljenja, kakor zbadanje, nadležne bolečine, omedlevico, strašljivost, šumenje v ušesih, motnje pri prebavi, jezljivost, pomanjkanje volje za delo in druge slabe pojave.

Moja, pravkar izšla poučna razprava Vam kaže pravo pot, kako se lahko

osvobodite vseh teh bolečin.

V njej so opisani vsi vzroki, postanek in zdravljenje živčnih bolezni po dolgoletnih izkušnjah.

Ta evangelij zdravja pošljemo vsakomur **popolnoma zastonj**

če ga zahteva od dolnjega naslova.

Tisoče zahvalnic potrjuje edini obstoječi uspeh neumornega, vestnega in iskajočega dela za blagor bolehačega človeštva. Kdor spada k veliki četi živčno bolnih in kdor trpi na teh mnogostevilnih pojavih, si mora nabaviti mojo knjižico utehe!

Prepričajte se sami,

da Vam ničesar neresničnega ne obljubljam, ker pošljem vsakomur, ki mi piše, popolnoma brezplačno in franko poučno razpravo. Zadostuje dopisnica na:

Ernst Pasternack, Berlin SO., Michaelkirchplatz 13, Abt. 321.